BONDIA® ARUBA

Diasabra 1 di Februari 2025 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

E

No tin consenso pa... Ley di consenso, ainda...

Pagina 5

Hues a declara docente sospechoso di viola un menor liber di tur acusacion



Pagina 3

- **Ex- altocomisario Bernadina a bay sosega** Pagina 6
- **Unit Narcotica 3: detencion, hopi marihuana y cocaina confisca** Pagina 8
- **Trump ta bisa cu e lo impone tarifa riba Canada, Mexico y China awe** Pagina 24

Aruba falta legislacion pa cumpli cu CETS



Pagina 2

Fraccion PPA ta contra pa sigui negocia riba e Rijkswet cu Hulanda



Pagina 4

Colombia: Presidente ta haci yamado pa migrantenan bandona trabao na Merca y bolbe cas



Pagina 10

BON DIA ARUBA

Aruba falta legislacion pa cumpli cu CETS

Durante e siman aki, Bon Dia Aruba a publica algun articulo relaciona cu e evaluacion di e Conferencia di Partidonan di Convencion di Conseho di Europa riba Labamento, Buskeda, y Confiscamento di Producto di Crimen y riba Financiamento di Terorismo, riba e cumplimento di Aruba cu varios provision di tratado. E articulo aki ta toca e di tres y ultimo parti di e rapport.

E evaluacion di Aruba a keda ehecuta despues di un decision di Hulanda pa acepta aplica e tratado na e hurisdiccion aki.

Responsabilidad Corporativo
Tocante responsabilidad corporativo (Articulo 10), e rapport ta nota cu legislacion di Aruba ta provee pa responsabiliscion criminal di persona legal (Articulo 1:127 di CrCA). E articulo aki ta provee, den termino general, cu ofensanan criminal por ser cometi pa personanan natural y legal. Autoridadnan tambe a specifica cu e provision ta relaciona na tur ofensa (ofensa criminal y delito), cu tambe ta inclui labamento di placa y financiamento di terorismo. E marco legal no ta detaya tur condicion bao cual un responsabilidad asina por bin dilanti.

Sinembargo, autoridadnan di Aruba a splica cu e criterionan aki a keda desaroya pa un veredicto di Corte Supremo di Hulanda (ECLI:NL:HR:2016:733). E veredicto aki ta similar na esun splica y analisa cu respecto Hulanda den e Revision Tematico Horizontal di 2021. Por lesa e revision aki riba website di e Convencion. Pa e motibo aki, por aplica e mesun conclusion cu respecto Articulo 10 na Aruba. Sinembargo, e diferencia cu ta keda ta cu autoridadnan no a duna informacion tocante si por tene e persona legal responsable si e persona natural a actua como instigador of complice.

Respecto e rekisitonan delinea den Articulo 10 (2), autoridadnan di Aruba tambe a referi na e caso legal establecí pa Corte Supremo di Hulanda. Mientras cu no tin provision legal, practica ta provee pa e responsabilisacion di personanan legal den caso unda tin falta di supervision of control di un persona natural.

Segun e rapport, autoridadnan di Aruba a duna dos caso como ehempel pa demostra nan habilidad pa persigui y procesa personanan legal. Sinembargo, ningun di e casonan ta relaciona na ofensanan di labamento di placa.

Adicionalmente, den e MER 2022 di Aruba, a nota cu durante e periodo di 2016-2020, no a aplica ningun sancion na ningun persona legal pa ofensanan di labamento di placa.

Den e MER 2022 di Aruba, ta declara: "Parlamento di Aruba ta aplica leynan relaciona na su asuntonan interno. Fuentenan di ley ta inclui Ordenansanan Nacional, Decretonan Nacional (medidanan general y regulacion ministerial obligatorio), tratado internacional of decreto di organisacionnan internacional relevante y veredictonan di corte. Aruba tin un sistema di ley civil (basa riba e modelo Hulandes) cu Corte Conhunto di Husticia di Aruba, Corsou, Sint Maarten y di Bonaire, Sint Eustatius y Saba responsable pa administracion di husticia na prome instancia y riba apelacion na e islanan. E miembronan di Corte Conhunto di Husticia ta trata ley civil, criminal y administrativo. Mayoria di decision di e corte di apelacion pro keda apela den casacion den Corte Supremo di Hulanda na Den Haag."



Aruba tin medidanan legislativo na vigor, introduciendo responsabilisacion criminal di personanan legal pa ofensanan di labamento di placa. E hurisprudencia establecí pa Corte Supremo di Hulanda (cu tambe ta aplica pa Aruba) ta detaya e interpretacion di e responsabilisacion aki, asina aplicando mayoria di e rekisitonan di Articulo 10 (1 y 2). Sinembargo, e rapport ta recomenda autoridadnan pa considera asumi medidanan legislativo of otro pa refleha completamente e rekisitonan di Articulo 10.

Ya cu no a logra ningun condena pa labamento di placa, ta recomenda autoridadnan pa tuma stap pa crea concientisacion entre autoridadnan di cumplimento di ley riba e mecanismonan di responsabilisacion corporativo envisiona den Articulo 10.

Maneho di propiedad confisca
Tocante maneho di propiedad confisca segun Articulo 6, e rapport ta nota cu Ministerio Publico (OM) ta un autoridad competente pa sigura cumplimento di veredicto y orden y pa duna instruccion tocante maneho y destruccion di activonan confisca (Articulo 3 di Ordenansa Nacional riba Servicio di Ministerio Publico.)

Autoridadnan a indica cu tur decision tocante e confiscamento di activo mester ta nota den e Lista di Registro di Comportamento Ilegal.

A clasifica Aruba como cumpliendo cu Recomendacion 4 den su evaluacion mutuo na 2022 conduci pa CFATF, mientras cu no a nota ningun deficiencia relaciona cu confiscamento di instrumentalidad, producto di crimen y propiedad di balor ekivalente.

Generalmente, Articulo 141 di CCrPA ta prescribi cu tur activo confisca mester ta cera y seya, cu descripcion detaya di e contenido. Sinembargo, si no por confisca e activonan fisicamente, corte di prome instancia ta bay nombra un bewaarder pa maneha nan, kende ta ricibi orden administrativo general pa asina facilita e maneho di activo. Ademas, e mesun provision ta prescribi cu obhetonan confisca por ser transferi na otro bewaarder, designa pa OM si esaki ta necesario pa preservacion, uso y seguridad di activonan confisca.

Tin un decreto nacional riba custodia di obhetonan confisca (NDSCO) cu ta detaya e procedura pa maneho di activonan confisca di e bewaarder designa pa e corte. Segun e provision general no por usa of destrui e activonan excepto despues di obtene e autorisacion. Ademas, Articulo 10 di NDSCSO ta desafia obhetonan cu no ta adecua pa almacenahe a largo plaso como obhetonan di cual e costo di almacenahe no ta den proporcion na nan balor y obhetonan cu ta reemplasable y cu nan balor ekivalente por keda determina facilmente. Den e caso aki, ta transferi e propiedad for di e bewaarder na un deurwaarder pa findishi (Articulo 17 (1) di NDCS).

Adicionalmente, Articulo 10 di NDCSO ta delinea proceduranan special cu ta trata cu maneho di bienes cu ta caduca y otro activonan di cual nan almacenahe y maneho ta rekeri atencion special (auto, substancia cu ta kima, substancia peligroso y desperdicio, remedi, etc.).

Relaciona cu propiedad inmueble, autoridadnan a declara cu e provision general riba nombramento di un bewaarder ta aplica (Articulo 141 (3) di CCrPA.)
Den practica, OM por nombra e doño of residente di e propiedad como bewaarder.

E rapport ta nota cu autoridadnan a mustra un caso como ehempel pa demostra e maneho efectivo di propiedad confisca. Como parti di un investigacion riba traficacion di droga a gran escala internacional, a confisca un cantidad di propiedad for di un sospechoso na Aruba. Despues di condena di e sospechoso pa labamento di placa, dos di e tres cas a ser bendi den findishi y a entrega e placa genera na e fondo di prevencion di crimen. Mientras cu e ehempel aki ta trata di un caso compleho di labamento di placa, e no ta duna detaye tocante e maneho di activo confisca. No a duna otro ehempel.

Basa riba e respuestanan ricibi, ta parce cu e legislacion ta incorpora cierto medida relaciona cu maneho di activo confisca. No tin un autoridad central responsable pa maneha activonan confisca.
Ademas, e sistema ta enfoca riba preservacion di activo na lugar di nan maneho. No ta specifica con e pais ta maneha activonan cu ta compleho den naturalesa of ta genera activo. Consecuentemente, e rapport ta recomenda autoridadnan pa tuma medida legislativo apropia segun ta necesario pa sigura maneho efectivo y comprensivo di activo di tur tipo, manera den Articulo 6 di CETS 198.



Hues a declara docente sospechoso di viola un menor liber di tur acusacion

Ayera mainta den Corte di Prome Instancia di Aruba hues a dicta sentencia den e caso di docente di gym E.R.d.M cu tabata sospechoso di a viola un studiante menor di edad. Den su sentencia hues a dicta cu no por a prueba e hechonan castigabel y pues asina a declara e sospechoso liber di tur acusacion.





Dia 10 di januari ultimo a tuma luga e tratamento di e caso di abuso sexual di un menor. Den e caso aki E.R.d.M., ken ta un docente di gym na un scol basico, tabata ser acusa di violacion di un menor bou 12 aña, ken tabata su alumno, durante e periodo escolar 2014 te 2016, ademas di ta den posesion di pornografia infantil.

Den su sentencia hues a indica cu como ta trata un situacion cu ta envolve dos persona so, sin ningun otro victima cu a bin dilanti, Corte mester a primeramente determina si e declaracion di e victima ta consistente, y di dos mester a determina si tin prueba pa respalda e declaracionnan aki.

Pa loke ta e prome dos acusacion, esta violacion y penetracion sexual di un menor bou di 12 aña, hues a dicta cu a pesar cu e declaracion di e victima tabata detaya, esaki no tabata preciso ni tampoco consistente. Hues a splica cu tin algun discrepancia den e declaracion di e victima pa loke ta e edad cu e tabatin ora cu e sospechoso a supuestamente comete e acto castigabel, den e klas cu e tabata y tambe si tabata tuma luga cambiamento di paña y caminda esaki tabata tuma luga.

Loke no tabata cuadra ta cu e victima a indica na prome instante cu e docente a comete e hechonan castigabel ora e tabata den tweede of derde klas ora e ta cambia paña den kleedkamer. Segun declaracion di e sospechoso, cu Corte a indica a ser confirma cu e scol tambe, den e klasnan ey e muchanan no ta cambia paña.

Despues e victima a indica cu e sospechoso lo a comete e acto castigabel ora e tabata den vierde klas na momento cu e ta cambia paña despues di les di gym den kleedkamer. Corte a indica cu basa riba declaracion di e sospechoso, cual tambe a ser confirma pa e scol, prome cu aña 2020 no tabatin dicho kleedkamer cu e victima ta referi na dje.

Pa e motibonan aki, entre otro, corte a constata cu e declaracion di e victima no ta preciso ni consistente. Mirando cu e prome pregunta, si e declaracion ta cosistente, no por a ser contesta, no a ni pasa na e di dos pregunta cu ta encera si tin suficiente prueba pa respalda dicho declaracion.

E sospechoso E.R.d.M. tabata ser acusa tambe di posesion di pornografia infantil. E acusacion aki a bin despues cu Ministerio Publico (OM) den su investigacion a confisca un computer di e sospechoso den cual a haya un cantidad di potret cu tabata mustra hobennan sin T-shirt entre otro, algun cu tabata mustra parti intimo y videonan cu contenido posiblemente sexual.

Hues a splica cu en total nan tabata 17 potret y dos video cu contenido posiblemente sexual. Despues di a mira e potret y videonan aki, corte ta constata cu mayoria di e potretnan aki ta selfies caminda ta mira e hobennan sin T-shirt, pero di nan torso bay ariba, pues no ta considera cu esaki ta contenido sexual.

Den e caso di videonan caminda por mira e parti intimo di e persona, hues a indica cu como no tin e fecha specifico cu e video a ser graba, no por determina si e persona cu ta aparece den e video ta un menor di menos di 18 aña. Pa e motibo aki hues a declara e sospchoso liber di e acusacion di posesion di pornografia infantil tambe.

E sentencia aki a cay como un shock y sorpresa grandi pa e mayornan y famia di e victima, ken ta na Hulanda bou di tratamento psicologico pa motibo di e trauma cu el a desaroya.

Durante e tratamento di e caso mama di e victima a dirigi su mes na hues y cu lagrima na wowo y un voz cu por a scucha su dolor y tristesa, el a elabora riba e trauma cu e actonan cu e sospechoso a comete a trece pa no solamente su yiu, e victima, pero si no tambe pa henter e famia.

El a indica cu pa motibo di e trauma pisa aki su yiu a purba di comete suicidio no un, ni dos, ni tres, pero cuater biaha.

E mama di e victima a sigui conta cu su yiu, ken tabata un mucha homber cu tabata miho studiante di su klas, un mucha homber trankil y alegre a cambia bira un mucha cu ta biba solamente den angustia y un tristesa interminabel.

Pa motibo di e trauma enorme cu el a pasa e victima ta den tratamento psicologico y ta evaluando e posibilidad pa intern'e den un facilidad psicologico pa asina por brind'e e miho ayudo posibel.

El a expresa cu como mama e ta un dolor increibel pa mira con su yiu ta lucha diariamente cu su e retonan cu e trauma inimaginabel aki ta trece cune.

Despues cu e sentencia di hues den e caso aki a bira conoci publicamente, riba rednan social comunidad a reacciona y a expresa nan disgusto.

Hopi ta cuestiona con por ta posibel cu e sistema hudicial na Aruba ta declara un persona liber di tipo di acusacionnan serio manera ta violacion di un menor sin balora e voz di e mucha, e victima.

E grupo contra abuso di mucha "Ta Basta" a publica e noticia riba nan pagina di Facebook y a ricibi un cantidad di reaccion. Mayoria comentario ta ratifica e disgusto y indignacion di pueblo cu e sentencia cu hues a dicta.

Hopi ta cuestiona cuanto mucha mas mester sufri, cuanto mucha mas mester pasa den un experiencia traumatico manera bira victima di violacion, cuanto mucha mas mester biba e resto di nan bida cu un trauma y no ricibi e husticia cu nan merece prome cu gobierno y instancianan concerni tuma accion y trece un cambio den e sistema hudicial pa tipo di actonan asina no bay sin un castigo.



Fraccion PPA ta contra pa sigui negocia riba e Rijkswet cu Hulanda

Diahuebs ultimo prome minister demisionario Evelyn Wever-Croes a duna un splicacion na Parlamento di Aruba tocante con e situacion ta y con negociacionnan ta andando relaciona cu e Rijkswet. Partidonan di oposicion, PPA y AVP a expresa nan posicion pa loke ta e continuacion di negociacion riba e Ley di Supervision aki.





Lider di fraccion PPA, Otmar Oduber, a indica cu a pesar cu e encuentro publico informativo, su fraccion a expresa su preocupacion manera ya caba e parlamentario a bin ta indica.

El a indica cu mirando e declaracionnan di prome minister, desde 2020 Aruba ta den un negociacion continuo pa loke ta trata e Rijkswet aki y a pesar di tur e obstaculonan, el a menciona, gobierno a haci un esfuerso pa Aruba yega unda e ta awe, cual ta un progreso compara cu 2020.

Sinembargo, Oduber a indica, falta menos di tres luna, despues di cuater aña ta negosha cu e situacion actual, pa e yega e fecha deadline pa e negociacionnan aki.

El a indica cu ta dificil pa puntra parlamento tocante nan pensamento riba un Rijkswet nobo si nan no sa e contenido di dje, pero na mesun momento el a señala cu no tin suficiente tempo pa warda cada biaha pa e siguiente reunion adecuado pa parlamento duna su opinion.

El a agrega cu ademas a caba di sali di eleccion dos luna pasa caminda tur partido a expresa kico ta nan posicion riba e tema aki hopi duidelijk.

Oduber a subraya cu fraccion PPA ta hopi cla den nos posicion y no ta acepta e Rijkswet cu e contenido cu e tabatin, aunke el a indica cu ta un alivio cu esaki a ser elimina. Pero el a agrega cu esaki ta yena PPA cu mas preocupacion cu falta tres luna pa e fecha deadline y parlamento no sa ainda kico e contenido di Rijkswet nobo ta pa por discuti esaki den parlamento.

"E posicion di nos fraccion ta hopi cla, nos ta sostene loke parlamentonan anterior vota pe... 18 di e 21 parlamentario a mustra riba e hecho cu nan no ta di acuerdo e tempo ey na 2022 y a sostene e intencion di normanan cu nos ta fiha cu tin den nos propio leynan local," el a resalta.

Oduber a splica cu PPA ta kere tin espacio pa Aruba usa su propio leynan local pa expande e normanan cu ta ser determina den parlamento, hinca nan den e leynan local cu mester crea y duna e garantia na Hulanda riba e posicion cu parlamento ta pone pa gobierno expresa na Reino.

Parlamentario Oduber a expresa tambe cu, saliendo for di posicion di fraccion PPA, nan no ta confia Den Haag y no ta kere den e politica di Den Haag pa loke ta e actitud cu nan tabatin pa cu Aruba, no di awe pero pa hopi tempo caba.

El a sigui indica cu fraccion PPA ta kere cu no por warda y confia y kere cu por bay depende riba loke IMF ta trece dilanti pa Aruba no encontra su mes den un situacion di lomba contra muraya prome cu fin di april cu un Rijkswet cu no ta ser acepta y toch Hulanda "ta bay pone nos guli manda abou algo cu nos no ta prepara pe", el a resalta.

Parlamentario Oduber a resalta cu PPA a bin cu e pensamento di frente nacional y ta pensa cu parlamento mester ta un sosten, sin importa ken ta gobierno.

Anteriormente el a haci caba un yamada di sinceridad y obhetividad na e politiconan y a enfatisa cu ya no ta importa ken ta pro of contra, segun el a remarca, no tin otro opcion.

Esaki ta e mesun sentimento y posicion cu el a expresa den e carta cu a manda Presidente di Parlamento. "E tempo ta awo pa nos por forma un Frente Nacional, entre tur partido politico, gremionan y instancianan local pa fiha un posicion comun y negocia ainda cu gobierno di Hulanda pa un avenida mas husto, sin discriminacion y respetando e derecho autonomo cu Aruba tin y pa cual a tuma decadas di lucha y sacrificio di e mesun pueblo Arubano, mediante practicamente tur partido politico ainda existente, manera AVP, PPA y MEP, y claro awe cu" participacion di partidonan nobo manera Futuro.

"Ta keda na nos madurez politico awe, pa mustra y convence Hulanda cu e constelacion nobo aki di Parlamento por tin alternativanan real y convincente pa logra, mediante nos gobierno aki na Oranjestad, e mesun meta cu ta wordo desea, pero sin tin cu sacrifica e lucha y derecho obteni, mediante nos Constitucion.

AVP Mervin Wyatt-Ras

"Tempo ta esencial y un tema asina crucial y determinante pa e futuro di nos pais no por warda, y cada dia cu pasa lo pone nos Parlamento y nos futuro gobierno su lomba contra muraya. Ban mustra un diferencia y responsabilidad pa cu nos comunidad, unda kier bolbe haci un suplica riba su persona pa yama e reunion publico aki mas pronto cu ta posible, invitando asina gobierno y esnan encarga cu e tema aki," el a finalisa su carta.

Partido AVP, aunke durante temporada di eleccion y den constelacion anterior di Parlamento di Aruba a vocifera cu nan ta contra e Rijkswet, durante e encuentro publico, a pesar cu prome minister demisionario a puntra e fraccionnan kico ta nan opinion pa cu e Rijkswet, no a expresa formalmente nan posicion.

Parlamentario y vice presidente di Parlamento, Mervin Wyatt-Ras, a indica cu pa motibo cu tabata un encuentro publico informativo esey tabata e momento pa expresa nan opinion riba e situacion.



BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba



Editorial

No tin consenso pa...
Ley di consenso, ainda...

Despues di e reciente reunion informativo di Staten, e conclusion ta cu ainda no tin noticia tocante e preguntanan habri. Lo mester warda te dia e propuesta final ta conoci y parlamento di Aruba tuma un decision si tin apoyo o rechazo pa e proyecto di ley di Reino aki. Cu un deadline di 1 di mei di e aña aki pa tin e propuesta entrega na Tweede Kamer, y Aruba ainda sin un gobierno nobo, no ta mustra asina realistico di mira e entrega ey haci na tempo. Ademas, aunke no tabata un reunion pa parlamento debati e asunto, tabata mas cu obvio cu no necesariamente tratamento di e version definitivo lo haya aprobacion na Aruba.

Si finalmente e propuesta di ley keda rechaza den Staten, e ley di consenso aki no lo bira realidad y atrobe nos ta keda, por lo pronto, cu e ley di supervision di Aruba mes, y Hulanda lo mester considera otro alternativa pa duna e supervision financiero di Reino un cuadro legal di Reino mes. Pero, awor atencion pa e puntonan cu a keda riba mesa pa acorda entre Hulanda y Aruba. Tin por ehemplo e asunto, cu IMF ta analizando, di e definicion di e gastonan di personal cu mester tin pa por evalua kico ta cay bao di e norma, proponi pa Aruba mes, di 10% di GDP di cada aña. Den e proyecto di ley manera elabora pa Hulanda, e definicion tabata un poco mas amplio cu loke gobierno di Aruba lo desea. Tambe segun nos promer ministro, Aruba lo desea un definicion mas exacto, y faborable, di terminacion di e ley aki. Esey ta parce un deseo razonable y ta algo cu mester keda regla ainda. Igualmente un forma mas flexible di maneho di e normanan financiero, cu mester por bira mas suave segun cu tempo ta pasa, y Aruba ta cumpli. E ultimo aki no ta encera solamente cumpli cu e ley mes, sino tambe cu e cuadro di mehoracion total pa gobernacion, incluyendo maneho financiero. Un solo mirada riba nos cuentanan anual, incluyendo aprobacion di accountant, cu ta tuma un eternidad pa keda 'al dia', ta bisa suficiente di e actual estado di asunto insuficiente. Otro punto riba mesa ainda ta e deseo di gobierno di Aruba pa haya un 'Begrotingskamer', algo cu ta parce elogiable pero cu invariablemente tin su problema cune. Lo ta logico cu e Camara Presupuestario aki lo mester ta un organo reconoci den nos Constitucion, loke ta requeri aprobacion di cambio di Constitucion cu 2/3 parti di voto den parlamento. Un proyecto cu resultado dudoso anto. Esey no ta e unico problema; e otro ta con nos ta bay tin dos entidad di consulta legal, Raad van Advies (RvA) y e Begrotingskamer. Ta bay saca e ley di presupuesto for di RvA y pone den man di e Begrotingskamer? No cu esey ta haci tanto diferencia pasobra nos gobierno(nan) tin e mala custumber di nunca sigui conseho di RvA, anto esey ta bay ta diferente si tin un Camara di Presupuesto? Tambe, mirando gasto adicional di e Camara, no lo ta mihor idea di fortifica RvA cu e apoyo profesional, cu awor kier destina na e Camara, specificamente pa e tarea anual grandi di presupuesto? Banda di e preguntanan aki, lo mester tene cuenta cu e forma con den e cambio di Constitucion ta formula nombramento di e autoridad presupuestario. Nos por mira na e modalidad cu a scoge pa e Ombudsman, cu tambe mester bay den Constitucion, cu e forma di nombra, y duna retiro, via e mayoria simple den Staten di e momento ey, no ta e manera pa otorga autoridad na un entidad categoriza como 'alto colegio di estado', cu mester por eherce su funcion debidamente, sigur ora ta trata di desacuerdo cu e gobierno di e momento ey. Por ultimo, nombramento meramente 'politico' den e Camara no mester ta solamente indeseable, sino imposible. Talvez cu e consideracionnan aki no a resalta ainda den nos debate publico, pero ta parce nos necesario, sigur pasobra gobierno di Aruba ta mira, segun nos opinion, un Camara como reemplazante pa CAft, unda nan no tin e riendanan den nan man. Pero esey no por ta otro; ta trata di supervision financiero den man di Reino, algo cu por lo pronto no lo cambia. Den e negociacion actual cu Hulanda ta papiando anto, segun promer ministro, di e papel di CAft den e actual proceso. Indudablemente gobierno(nan) desde inicio tabatin problema cu e organo consehero aki, pero como medio, o ciudadano, nos por considera cu ta institucion di e colegio aki a percura pa cierto transparencia financiero, cu nunca nos tabatin bao di ningun gobierno. E tardanza menciona cu e cuentanan anual ta ilustra esaki bon cla. Anto, supervision financiero tin su bentahanan pa interes publico.

Finalmente, un observacion tocante e impresion cu Promer Ministro a duna cu e ley di Reino lo a surgi a causa di e pandemia na 2020. Esey no ta corecto, e plan pa un ley di Reino tabata existi na 2015 caba; ta gobierno di Aruba a logra e mesun contenido den un ley local. Despues di e intento di sabotahe na 2019 di e papel di Reino den e ley local, di partido di e actual promer mandatario, Hulanda a dicidi cu ta basta cu e ley local. Por conclui anto cu e promer mandatario a bay di acuerdo cu e demas reglanan di supervision den ley di Reino? Ban warda pa mira con parlamento ta bay actua; talvez ainda Hulanda mester busca otro via pa un ley di Reino.

Ex- altocomisario Bernadina a bay sosega

Ayera den oranan di mainta Cuerpo Policial Aruba a haya e tristo noticia cu ex altocomisario di Polis Sr. Rolando Facundo Bernadina a bay sosega. Sr. Bernadina tabata e di cuater altocomisario di Cuerpo Policial Aruba y tabata tin funcion desde aña 2003 pa 2006.

Sr. Bernadina tabata tin un carera excepcional den Cuerpo Policial Aruba. El a drenta servicio ariba 1 januari 1979 e tempo ey bou di Cuerpo Policial Antiyas Hulandes na Aruba. El a cuminsa cu su carera policial como un aspirant, ela sigui su carera policial, traha na diferente departamento, sigui studia na Hulanda bin bek Aruba sigui studia t'e cu e la bira altocomisario di Polis na aña 2003.

Tabata un gran honor p'e pa por dirigi un Cuerpo Policial e tempo ey. Sigur no a bay asina facil pero a haye cu reto pero a sa di surpasa esaki. Cu amplio experiencia den Husticia y Seguridad sr. Bernadina tabata hunga un rol importante pa pais Aruba.

Sin mas un ex altocomisario cu pasion, dedicacion pero cu hopi respet a sa di mantene e organisacion riba pia. Cu su famia fuerte cu a para su tras cu tambe tabata su motor y guia.

Sr. Bernadina despues di hopi tempo a haya confrontacion cu sa salud pero asina mes tabata tin e gana di sigui lucha y bai dilanti. Nos a perde un cabayero, un meneer un amigo pero un altocomisario di Polis cu a traha pa hiba KPA na e siguiente generacion. Un persona cu carga un



organisacion cu awe danki na dje cu a forma parti di dje nos por ta orguyoso.

Di parti famia blauw di Cuerpo Policial Aruba, nos ta desea su casa, famia y yiunan hopi forsa cu e perdida di un gran buluarte pa nos organisacion policial. Cu Sr. Bernadina sosega na paz den e nubianan blauw, pa semper un amigo den blauw. Bon Dia Aruba ta manda palabra di condolencia na famia y sernan keri di Sr. Bernadina.

United Farmers Aruba Association ta pone un ruta fresco cu hunta nobo

United Farmers Aruba Association (UFA) orguyosamente por bisa cu nan tin hopi miembro nobo, un hunta nobo, y plannan emocionante pa futuro. Fin di 2024, UFA a tene un reunion general di su miembronan, durante cual a haci algun decision clave poniendo e asociacion na caminda pa un capitulo nobo.

Na caminda pa e reunion dia 20 di november, UFA a lansa un yamado pa miembronan nobo. E respuesta tabata entusiastico, cu hopi miembro nobo a join. UFA awo tin 32 miembro.
Miembronan involucra ta varia di agricultor tradicional y practicantenan di permaculture usando sistemanan di boske di cuminda construi cu Principionan di Agroforesteria Sintropico, te agricultornan trahando cu invernaderonan chikito y mas grandi, sistema hidroponico, apicultor (criador di abeha), criador di bestia, y cultivador di mushroom gourmet. E mezcla inspirador aki di experticio ta resalta e compromiso di UFA pa colaboracion y intercambio di conocemento dentro di comunidad agricultural.

Mayoria miembro tabata presenta na e ultimo reunion di hunta di e asociacion y a participa activamente. E reunion a cuminsa cu un mocion pa retira e hunta saliente. Despues di esaki, a eligi un hunta nobo:
*Diego Acevedo di Happyponics a keda eligi como presidente.
*Rose Barrios di Living Soil Aruba a asumi rolnan dobel di vice-presidente y secretario, contribuyendo su experticio den agroforesteria sintropico y proyectonan di boske di cuminda comunitario.
*Rachell Peterson di FarmaCure Fungi, conoci pa su cultivo di mushroom gourmet, a keda eligi como e di tres miembro di e hunta y awo ta cumpli e rol di Tesorero.

Cu tres di e cinco posicion den e hunta awo yega, ainda tin dos lugar habri cu por keda nombra durante e proximo reunion general di miembro. Esaki ta presenta un oportunidad pa mas individuo apasiona pa agricultura drenta un rol di liderazgo y yuda duna forma na direccion di UFA.

Modernisacion di website
Ademas di e cambionan aki, UFA tambe a actualisa su website. E website ta un recurso importante pa mantene e miembronan informa. Awo e ta conta cu paginanan nobo, manera un banco di dato y un pagina di 'bira miembro' cu informacion detaya riba con pa registra. Cu e website modernisa, UFA tin meta pa facilita tanto miembro y no-miembro y mantene tur hende actualisa. Bishita https://www.unitedfarmers.aw/ pa explora e updatenan.

Mirando dilanti pa 2025
UFA ta emociona pa construi riba e momentum di su ultimo reunion y ta anticipa su prome reunion general di miembro pa 2025. E reunion aki ta un oportunidad valioso pa miembronan bin hunto, comparti nan idea, y yuda duna forma na futuro di e asociacion. UFA calurosamente ta invita cualkier persona interesa den sostene agricultura riba e isla pa join e reunion – sea como miembro general of door di bira involucra den actividadnan di e asociacion.

E miembresia diverso di e asociacion ta refleha e variedad di practica agricultural riba e isla, y voznan nobo ta bon bini. Door di join UFA, miembronan ta haya acceso na recursonan comparti, oportunidadnan educativo y un plataforma pa boga pa agricultura sostenible na Aruba.

Asina bon
Nos Papiamento ta...?

Palabra algo, ta algo unico di nos...?

Den e edicion aki di nos articulo semanal tocante nos idioma Papiamento, nos ta bay, atrobe, den exploracion di origen di palabra di uso diario, cu ta duna nos un vista inespera di pasado . Por ehemplo, e palabra 'palabra' mes. Nos conoce esaki naturalmente como sustantivo, manera tur otro idioma: 'palabra' na Spaño, 'palavra' na Portugues, 'woord' na Hulandes, etc. Pero, nos conoce e palabra tambe como verbo y esaki ta algo no asina comun. Kico e ta significa exactamente? 'Palabra' algo ta yega na un acuerdo, acorda algo anto. Nos conoce na otro idioma tambe e forma unda bo 'ta duna bo palabra' como un variante, pero nos no a topa cu e palabra mes como verbo. Awor, nos a bin topa cu algo unico, y bunita, di nos idioma? No completamente; nos a bin topa cu e verbo aki, cu exactamente mesun contenido den un vocabulario di e Criol di Guine Bissau. Esaki ta indica cu muy probablemente e verbo 'palabra', pronuncia manera na Papiamento tambe (palabrá), por a cruza Atlantico varios siglo pasa, tambe pasobra e ta un palabra basico den cualkier idioma. Mientras e palabra na Guine Bissau lo a bin di e influencia Portugues, pa via di e colonizacion Portugues di e teritorio ey, ta algo tipico cu na Portugues e ta 'palavra' y no 'palabra'. Esey tin su splicacion; gran mayoria di palabra cu na Portugues ta skirbi y pronuncia cu un 'v', den e idioma Criol ta cambia pa un 'b'. Por ehemplo, 'baka' (vaca) y 'bapura' (evaporea). Esey muy probablemente pasobra e ta resulta mas facil pa pronuncia. Esaki no ta nada straño pasobra nos ta mira e fenomeno ey tambe den Spaño, unda e diferencia entre un 'v' y un 'b' den pronunciacion ta minimo y pa hopi hende hasta no existente, aunke ta skirbi e 'v' keto bay. Pa completa nos busqueda di origen di palabra, nos ta yega na idioma Latin: 'parabola'. Esaki tabatin un forma mas vulgariza ('paraula') cu tabata significa 'discurso' o 'papia'. E odisea no a termina aki, pasobra e termino 'parabola' na Latin tin na su turno su origen den e palabra Griego 'parabole', cu nos por traduci como un 'comparacion'. E dos formanan a haya nan caminda den varios idioma, manera den Ingles y Hulandes, banda di hopi otro, unda un 'parabole' o 'parabool' ta significa entre otro un cierto curva den matematica. Tambe e por significa un storia, un cuento, unda un comparacion por ta hunga un papel, manera den storia di Biblia tambe.
Di otro banda, e palabra Latin 'paraula' ta reconocible ainda, entre otro den Ingles: 'parole' cu nos conoce di Ingles como e termino pa libertad condicional di un preso. Na Hulandes tambe e ta existi y ta significa, entre otro, un 'palabra di reconocimento', un 'wachtwoord', un 'password' nos lo bisa awendia den idioma moderno internacional digital cu nos a adopta caba den nos idioma. Originalmente tabata usa esaki tambe den Hulandes pa e liberacion di preso di guera 'op parool', es decir cu bo a duna bo palabra di honor di cumpli cu condicion pa bo libertad. Tambe e palabra a keda biba den e conocido corant Hulandes 'Het Parool'.
Nos tin den nos vocabulario otro palabra cu tin esun origen; esey ta 'parlamento'. Esaki tin su origen den Latin tambe, di e mesun raiz 'paraulare' cu ta significa 'papia'. A traves di siglonan tabata existi diferente forma, manera parlar, paraular, parabolar, palrar den e transicion di Latin pa Italiano.
Awor, pa bolbe na nos idioma, nos por opta pa yama nos parlamento 'Papiamento' anto? E trabao eyden no lo cambia, pasobra e ta e lugar di 'papia' y yega na 'palabra' asunto. Loke en todo caso ta original di Papiamento ta e sustantivo 'palabracion', cu segun nos ta algo di nacemento reciente. Un 'palabracion' ta anto un acuerdo, unda a duna 'palabra'; awor corda di cumpli tambe...

FDA ta aproba pildo pa dolor diseña pa elimina e riesgo di adiccion asocia cu opioide

(AP)—Oficialnan federal na Merca a aproba diahuebs un tipo nobo di pildo pa dolor diseña pa elimina e riesgo di adiccion y sobredosis asocia cu medicamento opioide manera Vicodin y OxyContin.

E U.S. Food and Drug Administration (FDA) a bisa cu el a aproba e medicamento Jounavx di Vertex Pharmaceuticals pa dolor den plazo corto cu frecuentemente ta sigui operacion- of golpinan.

E ta e prome acercamento farmaceutico nobo pa trata dolor den mas di 20 aña, ofreciendo un alternativa pa ambos opioide y medicamentonan manera ibuprofen y acetaminophen. Pero e efectividad modesto di e medicina y su proceso largo di desaroyo ta subraya e retonan den haya maneranan nobo pa maneha dolor.

Estudionan cu mas di 870 pashent cu dolor severo debi na operacion na pia of abdomen a mustra cu e medicina di Vertex ta duna mas alivio compara cu un 'dummy pill' pero no a duna mihor resultado compara cu un pildo comun cu un combinacion di opioide y acetaminophen.

"E ta perfecto den su efectividad," segun Michael Schuh di e Mayo Clinic, un farmaceutico y experto di medicina di dolor ken no tabata envolvi den e estudio. "Pero si e ta un logro pasobra e ta un otro caminda y mecanismo di accion. Pues, mi ta pensa cu e tin hopi potencial."

E medicina nobo lo tin un prijs di 15.50 dollar pa pildo, haciendo e hopi biaha mas caro compara cu opioidenan comparable, cual frecuentemente ta sali na 1 dollar of menos. Vertex a cuminsa investiga e medicina durante añanan 2000, ora sobredosis tabata aumentando rapidamente, stimula principalmente pa e prescripcionnan halto den pildonan opioide pa maneha dolor. Prescripcionnan a cay den e ultimo decada y e ola actual di e epidemia di opioide ta debi mayormente na fentanilo ilicito y no medicina farmaceutico.

Opioidenan ta reduci dolor por medio di pega na e receptornan den celebro cu ta ricibi señalnan di nervio for di diferente parti di cupra. E interaccionnan kimico ey tambe ta causa efectonan adictivo di opioide.

E medicina di Vertex ta traha diferente, blokeando proteina cu ta causa señalnan di dolor cu ta ser manda despues pa e celebro. "Den e intento pa desaroya medicina cu nos tin riesgonan adictivo, un factor clave ta trahando cu pa blokea señal di dolor prome cu e yega na e celebro," segun dr. David Altshuler di Vertex, a conta The Associated Press aña pasa.

Efectonan comun di e droga ta inclui nausea, constipacion, grawatamento, rash y dolor di cabes. "E medicamento aki tin efectonan cu ta inherente, no solamente diferente, pero no ta envolvi e riesgo di abuso y otro efectonan clave asocia cu opioide," segun dr. Charles Argoff di e Albany Medical Center, ken a consulta pa Vertex riba e desaroyo di e medicina.

E concepto inicial pa enfoca riba proteinanan cu ta señala dolor a bin for di un investigacion envolviendo hende cu un condicion heredero incomun cu ta causa insensitividad na dolor. Vertex a atrae interes for di Wall Street pa



su concepto ambicioso cu ta envolvi e obtencion di FDA su permiso pa varios medicina den pa diferente forma di dolor, cual en general ta representa un oportunidad financiero mas grandi compara cu dolor severo.

Pero e prijs di e share di e fabricante a cay na december ora Vertex a reporta resultadonan desapuntante den un estudio di pashentnan cu dolor di nervio severo afectando lomba y pia.

E medicamento no a duna miho resultado compara cu un placebo, e investigacion a descubri.

"Nos ta kere cu e data ta refleha un scenario di e pio caso pa e programa aki," segun analista di biotecnologia Brian Abrahams a bisa den un nota investigatorio pa inversornan, agregando cu e resultadonan ta perhudica calculacionnan cu e concepto di Vertex no bale miyones pa varios forma di dolor.

Asina mes, ehecutivonan di Vertex a bisa cu nan ta planea pa sigui dilanti cu un estudio nobo di e medicina, teorisando cu un diseño nobo di e prueba por provee resultadonan miho y traha caminda pa un aprobacion di e FDA.



Corsou:

Ministerio di Husticia ta pidi sistema digital pa reviso di documento di vehiculo

(CuraçaoChronicle) - Ministerio di Husticia, conhuntamente cu polis y companianan di seguro, tin e meta di implementa un base di dato digital cu ta permiti autoridadnan verifica doño, seguro, inspeccion y impuesto di un vehiculo den un instante.

Durante un reunion recien entre e asociacion di seguro CORE, polis, Ministerio di Husticia, dialogonan a centra den e desaroyo di un sistema di verificacion integra pa e documentonan di vehiculo.

E sistema aki cu a propone lo permiti e oficialnan verifica y mira documentonan di manera digital, cual ta elimina e necesidad pa un checkpoint di inspeccion fisico. E oficialnan lo por identifica un vehiculo durante nan patruyahe y instantemente verifica su record via e sistema digital cu su base di dato. Esaki ta yuda den garantisa cu lo cumpli cu e rekisitonan legal.



Hulanda: Polis ta admiti cu a comete erornan grandi prome cu dobel homicidio na Weiteveen

(NLTimes) - Polis a comete varios eror grandi prome cu e dobel homicidio na Weiteveen dia 16 di januari 2025, segun polis a admiti den un rapport di evaluacion publica diabierna. Nan a subestima e riesgonan, no a kita e sospechoso su permiso pa tin arma di candela y no a conecta e varios reportahe den e caso na otro.



Richard K. ta sospechoso di asesina Ineke Mussche di 44 aña y su casa, Przemyslaw "Sam" Czerniawski di 38 aña den e cas cu nan a cumpra for di su persona na Weiteveen. Nan tabata den un conflicto di 1 aña largo caba tocante e cas, cual aparentemente tabata den pio estado di loke a bisa inicialmente. K. prome a mata Ineke, ken tabata sinta den su auto pafo di e cas y despues a drenta e cas cu tiro fatal contra Sa. E pareha su yiu homber di 12 aña a mira e asesinato.

E homber a confesa cu el a mata e pareha den un disputa andando tocante e cas. K. tabatin permiso pa carga arma di candela sinembargo el a usa arma adkiri ilegalmente pa e asesinato.

"Nos como polis no a cumpli cu nos standard profesional. Mi ta haya esey particularmente lamentabel y ta repenti di esey," Martin Sitalsing, hefe di polis di e unidad Noord-Nederland a comenta. Segun su persona, ta imposibel pa bisa si e asesinatonan aki por a keda preveni. "Sinembargo e evaluacion ta laga na cla cu nos mester a actua diferente."

Aproximadamente 80 rapport a ser haci na polis tocante e conflicto aki. Mas tanto tabata involucra acusacion di difamacion, acoso y menasa, Polis a interpreta e reportahenan aki como incidentenan separa, lagando nan sin conecta na otro y pa e motibo aki no a realisa cu e problema tabata escalando.

E varios departamentonan di polis no a traha hunto lo suficiente y no a haci record di ni tampoco a comparti informacion apropiadamente. "Cada departamento ta haci record na su propio manera y algun no ta ni traha e record. E señalnan aki nunca a ser conecta y no tabatin direccion ora ta trata evaluacion di e riesgonan," Sitalsing a comparti.

E investigadornan a recomenda pa polis pone e incidentenan den un contexto mas amplio cu mas rapidez y mehora su registracion y informacion y cooperacion entre e departamentonan y partidonan externo, incluyendo OM y municipalidadnan. Sitalsing a bisa cu e ta altanto cu e mehoracionnan ta bini demasiado laat pa e victimanan y nan sernan keri. "Na final di dia nos ta siña y nos ta mehora como resultado di e evaluacion aki, e familiarnan no lo haya nan famia back. E perdida aki ta irreparabel."

Cuerpo Policial di Aruba ta informa:

Unit Narcotica: 3 detencion, hopi marihuana y cocaina confisca

E siman aki, Unit Narcotica a haci un otro entrada hudicial na unda a haci varios detencion y a confisca basta droga.

Dialuna Unit Narcotica a pasa Bernadetastraat y a detene dos persona. E homber di inicial A.M.B.Q. di 46 aña naci na Aruba y e muher di inicialnan Y.M.D. di 35 aña naci na Aruba.

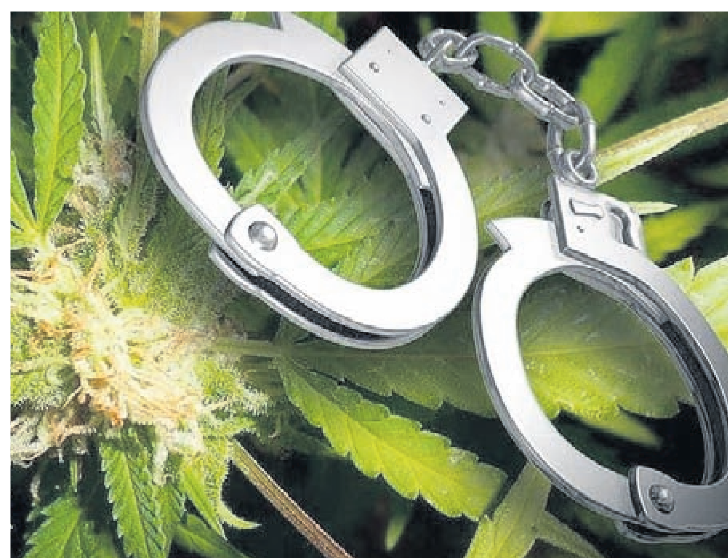
Na mes momento a pasa na un cas na Shiribana. Na ambos adres a confisca cocaina y marihuana. Tur dos sospechoso a wordo deteni en conexion cu benta di droga.

Diamars tambe Unit Narcotica a pasa na un cas na Kudawecha y a detene e homber di inicialnan M.L.S. di 86 aña naci na Merca. A detene e dicho persona aki en conexion cu importacion y bendemento di droga. A confisca un cantidad di marihuana na dicho adres.

Den e accion a participa diferente departamento di Cuerpo Policial. Entre otro K-9, Flex Team , Team di Aresto, CEA y Ministerio Publico.

Mester menciona cu Unit Narcotica ta activo y lo keda activo trahando duro contra benta di droga pa tin un Aruba mas sigur pa nos comunidad y bishitantenan. Por spera mas accion y mas entrada hudicial!

Cuerpo Policial Aruba un biaha ta haci un apelacion na es cu sa algo of a wak algo pa yama e tiplijn di polis cu ta 11141. Bo ta keda anonimo.



Corte a dicta cu no por tene solicitantenan di asilo mas na centro di detencion di Schiphol



(NLTimes) - No ta permiti mas pa detene un solicitante di asilo na e Centro di Detencion di Schiphol. Huesnan di e corte na Den Haag a bishita e compleho hudicial y ta sinti cu e ta mucho parecido na un prizon y cu e solicitantenan di asilo ta ser trata mucho parecido na e presonan. P'esey, tene e solicitantenan di asilo eynan ta ilegal.

E caso a ser inicia pa un solicitante di asilo. E lo ser poni den libertad mesora. E homber a baha na Schiphol den un avion for di Taiwan dia prome di januari. Su pais di origen no ta conoci.

El a ser manda pa e compleho hudicial na Schiphol despues di su peticion pa asilo. Tin seis departamento na e Centro di Detencion, cada un por carga 45 solicitante di asilo. Actualmente, tin alrededor di 160 hende ta kedando eynan. E solicitantenan di asilo ta cera den nan cel for di 10or di anochi pa 8or di mainta tur anochi.
Tin ocho departamento pa presonan den un parti diferente di e mesun edificio. E curanan di prizon y e luganan di refugio pa e solicitante di asilo ta pega cu otro. Nan ta separa pa un muraya di beton di tres meter halto. Solicitantenan di asilo y presonan por topa otro riba e trapi y den e hangnan.

E solicitantenan di asilo ta haya masha tiki posibilidad pa bay pafo. Nan ta restringi tambe den nan movecionnan door di e edificio y ta hasta limita den cuanto nan por usa nan telefon celular.

E Conseho di Estado a dicta diaranson cu e solicitantenan di asilo por ser acomoda den e Centro di Detencion di Schiphol. Segun e corte administrativo di mas halto, tin basta diferencia entre e hala di asilo y e prizon. E solicitantenan di asilo por tin menos libertad cu otro solicitantenan di asilo na Hulanda, pero esey no ta haci e acomodacion ilegal, segun corte.

E caso na Conseho di Estado tabata concerni un homber cu a baha na november riba un avion for di Marocco. El a bay tambe na e centro di recepcion na Schiphol, y corte tambe a dicta cu e centro di recepcion tabata mucho manera un prizon den e caso ey. Minister di Asilo Marjolein Faber a apela e decision y a gana e caso.

Un vocero di Conseho di Estado a bisa cu ainda tin mas cu 100 caso similar cu ta wardando un veredicto. Esakinan tambe ta casonan den cual corte a haya cu e recepcion na Schiphol ta parce un prizon demasiado, cu a pone cu e minister a apela e veredicto.

Ex minister di enseñansa a ser nombra presidente di e Conseho Internacional di Ciencia

(NLTimes) - Ex Minister di Enseñansa, Robbert Dijkgraaf, a ser nombra presidente nobo di Conseho Internacional di Ciencia (ISC). E lo asumi oficialmente su funcion nobo como presidente elegi diahuebs den e reunion general di ISC na Muscat, e capital di Oman.



Dijkgraaf a keda eligi pa e hunta di directiva na december ultimo, hunto cu shete otro miembro nobo, e Conseho Internacional di Ciencia a informa. NPO Radio 1 a informa cu Dijkgraaf lo ta presidente eligi pa e proximo 1.5 aña y despues lo bira oficialmente presidente di e organisacion cientifico.

"Ta un gran honor pa sirbi e Conseho Internacional di Ciencia, e organisacion di mas bieu y mas amplio cu ta representa e comunidad cientifico mundial," Dijkgraaf a bisa riba e website di ISC. "Specialmente den e tempo aki di tension geopolitico y retonan mundial, ta importante pa e vos di ciencia zona cla, y cu investigadonan ta sigui participa den dialogo, cu otro y cu sociedad en general."

Dijkgraaf a bira Minister di Enseñansa, Cultura, y Ciencia na 2022 den e Gabinete-Rutte IV. E tabata e director di e Instituto pa Estudio Avansa na Princeton, New Jersey, prome cu esaki. E tabata tambe presidente di e Koninklijke Academia di Arte y Ciencia di Hulanda di 2008 pa 2012.
"E nombramento di Robbert Dijkgraaf como Presidente eligi ta un tremendo activo pa e Conseho Internacional di Ciencia. Su comprondemento profundo di e paisahe cientifico mundial y habilidad prueba pa nabega e interseccion di ciencia y politica lo ta invaluabel segun cu ISC ta sigui defende ciencia como un forsa pa bienestar mundial," asina Sir Peter Gluckman, e presidente actual di Conseho Internacional di Ciencia a bisa.

Administracion di Trump den negociacion pa manda miembronan di gang Venezolano na prison Salvadoreño

(AP) — Administracion Mericano di presidente Donald Trump a bisa ayera cu ta den negociacion cu El Salvador pa rebiba un acuerdo cu lo permiti Merca manda migrantenan no-Salvadoreño na e pais Centro Americano.

Sinembargo, e biaha aki gobierno tambe lo tin meta pa manda miembronan di e gang Venezolano, Tren de Aragua na prisonnan Salvadoreño, segun Mauricio Claver-Carone, enviado special di Departamento di Estado Mericano pa Latino America, a bisa den un combersacion cu noticieronan.

Esaki ta yega despues di un accion fuerte contra gangnan di e pais di presidente Salvadoreño, Nayib Bukele. Bukele a suspende derechonan constitucional clave na 2022 y a aresta 84mil persona, mas cu 1% di poblacion di e pais. Mayoria di nan ta keda den prison sin a haya sentencia.

Gobierno di Bukele no a responde inmediatamente na un solicitud pa comentario di AP.

E accion a genera critica di derechonan humano, pero a resulta den un reduccion skerpi di violencia na El Salvador, antes plaga pa e gangnan Mara Salvatrucha (MS023) y Barrio 18 cu tabata den guera.

A pesar di preocupacion tocante democracia, Bukele a ricibi admiracion di cantidad di figura derechista Mericano. Simultaneamente, e gang Venezolano Tren de Aragua tambe a bira un palabra clave pa Trump den discurso y politiconan di derecha. "Si nos compromete na rebiba e acuerdo aki y inclui... miembronan di gang Tren de Aragua, mi ta bet nan ta bay kier bay Venezuela back en bes di deal cu prisonnan di Mara na El Salvador," Claver-Carone a bisa.



Claver-Carone a papia tocante e combersacionnan prome cu e biahe di Secretario di Estado, Marco Rubio na Latino America. Rubio ta programa pa bishita El Salvador dialuna entre bishitanan na Panama, Guatemala, Costa Rica y Republica Dominicana.

Top di e agenda tin migracion, y Rubio probablemente ta bay pusha aliadonan manera Bukele pa yuda administracion di Trump den su accion migratorio y acepta migrantenan di paisnan manera Venezuela, Nicaragua y Cuba cu en gran parti no ta acepta vuelonan di deportacion for di Merca.

Claver-Carone a duna tiki detaye adicional riba kico "rebiba" e acuerdo lo nifica. Trump na 2019 a ehecuta un programa conoci como "Pais Tercero Safe."

Durante su prome termino, Trump a cera acuerdonan cu tabata rekeri hende aplica pa status protectivo na paisnan considera "safe" door di cual nan tabata pasa prome cu yega frontera Mericano. Pero esaki a keda critica fuertemente como un manera pa corta acceso pa hende purbando di aplica pa asilo na Merca. Tambe tabatin duda tocante e seguridad di personanan vulnerable na El Salvador, Guatemala y Honduras, paisnan terorisa pa gangnan cu hopi biaha ta ataca migrantenan vulnerable.

Rebiba e programa lo ta apenas e stap mas recien di Trump pa corta acceso pa asilo despues di un cantidad di accion ehecutivo den su prome dianan a cargo. Den e yamada diabierna, Claver-Carone tambe a yama Bukele "e presidente mas consecuente den e region" y un "aliado" riba asuntonan di migracion.

Mientras migracion Salvadoreño na Merca a reduci den añanan recien, Bukele a tuma stapnan pa blokea migrantenan di pasa door di e pais na caminda pa Merca memey di presion di administracion di Biden. Mientras e tabata haci esaki, administracion di Biden a stop critica contra Bukele despues di adverti di atraso democratico na El Salvador.

Colombia: Presidente ta haci yamado pa migrantenan bandona trabao na Merca y bolbe cas

(AP) — Presidente Colombiano ta haciendo un yamado riba su compatriotanan trahando sin status legal na Merca pa bandona nan trabao y bolbe cas lo mas pronto posible.

"Rikesa ta produci solamente pa e pueblo trahador," Gustavo Petro a bisa den un post riba X mainta trempan. "Ban construi rikesa social na Colombia.

E presidente iskierdista a bisa cu su gobierno lo provee prestamo na esnan cu acepta su oferta pa bolbe cas y registra den un di su programanan pa cuminsa un negoshi.



Petro a haci su comentarionan despues di un disputa fuerte riba inmigracion weekend ultimo cu presidente Mericano, Donald Trump cu casi a impulsa un guera comercial y un ruptura den relacion diplomatico entre Merca y su aliado historico na Sur America.

Petro, den un tormenta anterior riba rednan social, a acusa administracion di Trump di maltrata migrantenan kende a drenta Merca ilegalmente door di pone nan na boei y saca nan riba vuelonan militar pa Latino America. Trump a explota ora Petro no a duna e vuelonan aki permiso pa aterisa.

Despues, e dos banda a negocia un tregua memey di protesta di inversionistanan cu Petro tabata sabotiando economia di exportacion Colombiano, cu ta depende hopi riba compra for di Merca.

Colombia a acepta 475 vuelo di deportacion for di Merca di 2020 pa 2025, na di cinco lugar tras di Guatemala, Honduras, Mexico y El Salvador, segun Witness at the Border, un grupo defensor cu ta track datonan di vuelo. A acepta 124 vuelo di deportacion na 2024.

Guatemala: Corte Constitucional ta duna orden pa investiga Comision Permanente pa cambio di status di diputadonan electo pa Movimiento Semilla

(PrensaLibre) – Corte di Constitucionalidad di Guatemala (CC) a duna orden ayera di manera unanime pa investiga Comision Permanente di Congreso 2024-2025. E resolucion ta pa motibo di a cambia status di diputadonan eligi pa Movimiento Semilla.

"Den e caso presente, ta denota e intencion di diputadonan pa reestablece como Bloke Legislativo e legisladornan independiente di partido politico Movimiento Semilla, condicion cu segun e propio autoridad cuestiona ta afirma, ainda ta persisti, esaki a pesar cu ta existi un orden hudicial di cancelacion di inscripcion di personalidad huridico di e organisacion politico referi y di su Comite Ehecutivo pa su constitucion y pa e motibo aki, no ta permiti," e resolucion ta splica.

E Comision Permanente di Congreso 2024-2025 tabata integra pa presidente di Congreso, Nery Ramos; y diputadonan Darwin Lucas, César Amezquita, Nery Rodas, Raúl Solórzano, Juan Carlos Rivera y Sonia Gutiérrez.



E fayo constitucional ta duna un advertencia nobo na tur diputado cu e derecho aki – reconocemento di bancada – no por keda eherci mientras e agrupacion politico no soluciona su situacion huridico.

Den e parti resolutivo, CC ta duna orden na Ministerio Publico pa determina e posible cargonan penal cu e diputadonan di Comision Permanente por a comete, den su aparente intencion di reconoce como bancada e diputadonan oficialista cu mester permanece den calidad di independiente.

Cuba: Gobierno ta desmenti secuestro di muchanan na Matanzas

(CiberCuba) - Autoridadnan di gobierno Cubano a nenga cu muchanan a ser secuestra na scolnan di e municipio di Cárdenas, na Matanzas, segun medionan oficial a informa diahuebs.

“Na Cárdenas no tin mucha secuestra ni ningun intento di e accion abominabel aki,” un comunicado difundi riba rednan social pa e telecentro municipal Telebandera a bisa, como contesta riba “informacion falso” cu “a plama” den oranan recien tocante “varios intento di secuestro di menornan di edad.”

E Ministerionan di Interior (Minint) y Educacion (Mine) den e municipio di Cardenas a nenga cu cualkier incidente of keho asina a ser reporta, segun e publicacion.

“Na final, e escena di e eventonan ta ser duna como scolnan basico y secundario den e area. Algun di e versionnan ta papia di e scol basico Cantel, Boca de Camarioca, e scol secundario José Martí of e compleho educativo”, e nota a bisa.



Telebandera a bisa cu, segun e Departamentodi Enseñansa den e area, “no tin ningun incidente di e tipo aki den ningun di e 61 centronan den e municipio.”

Tambe el a declara cu, “te awor,” ningun di e dos unidad di e Ministerio di Interior den e municipio, situa den e ciudadnan di Cárdenas y Varadero, “a ricibi ningun keho di e tipo aki.”

E comunicado a describi e informacion como un “disparate desagradabel” cu “innegablemente a penetra e poblacion” y a reconoce cu “un sensacion di miedo a ser crea den hopi mayor, den e sentido aki e cos di mas tristo ta cu algun maestro a ripiti e rumor ya alerta familiarnan di e supuesto peliger di secuestro.

E canal di television estatal na Cárdenas a enfatisa cu autoridadnan politico, gubernamental y MININT ta reitera cu scolnan “ta sigui y lo sigui ta centronan sigur y cu ken cu purba comete un acto di e tipo aki lo ser castiga cu e forsa completo di ley.”

E nota ta termina cu e lema di gobierno cu ta bisa “na Cuba, mucha ta sagrado.”

Oficialnan di regimen y periodistanan pro-gobierno tambe a publica comunicado riba nan rednan social, ripitiendo cu esakinan ta “rumornan” cu a ser plama “cu e meta di causa miedo den e poblacion.”

“Nos ta informa cu no tin prueba di ningun incidente asina na Cárdenas of cualkier otro caminda. Nos ta haci un yamada na henter nos poblacion pa no confundi y pa keda trankil y pa keda na altura di e sitionan oficial, pa semper sa e berdad y ‘solamente e berdad’, cu nunca ta traiciona”, Eduardo López Leyva, un funcionario di e Oficina di Analisis di e Comite Central di PCC, a adverti.

Sinembargo, den comentarionan riba publicacionnan di corant di Telebandera y Girón, residentenan di Cárdenas a cuestiona e confiabilidad di e informacion oficial y a denuncia e falta di seguridad den e scolnan di e municipio.

Aunke e informacion divulga pa gobierno ta nenga esaki, den publicacionnan riba gruponan di Facebook, hopi hende ta sigui pretende cu den varios localidad den e provincia di Matanzas a raporta casonan di secuestro di menornan di edad, of intentonan, presumiblemente pa horta nan paña y telefonnan.

Nan a referi tambe na e dos mucha muhe cu a ser reporta manera perdi desde dia 13 di januari den e ciudad di Cárdenas.

Puerto Rico: Hunta di Gobiernacion di UPR ta pospone discusion riba retiro di Luis A. Ferrao

(ElNuevoDia) - Hunta di Gobernacion di Universidad di Puerto Rico (UPR) a pospone te otro luna e discusion riba futuro di Luis A. Ferrao Delgado como presidente di e sistema universitario, despues di a aproba un mocion pa e discusion riba su futuro tuma luga otro luna dia 20 di februari.

E representante di studiantenan na e Hunta di Gobernacion, Daniel Fernández González, a presenta un mocion pa e organo di gobernacion retira su voto di confiansa den Ferrao Delgado.

E presidente di Hunta di Gobernacion, Ricardo Dalmau Santana, despues a presenta un amienda pa pospone e votacion riba e mocion te cu 20 di februari proximo. E Comision Special pa Evaluacion di e Presidente tambe a haya ordo pa completa, riba of prome cu dia 20 di februari, e rapport cu e mester completa riba e actuacion di Ferrao Delgado durante su dos añanan den funcion.

“Nos studiantenan ta com-



pronde cu Universidad di Puerto Rico tin cu pasa den un proceso di transformacion, e ta inevitabel. Nos sa cu e studiantenan di awendia no ta mescos cu esnan di 10, 20 of 30 aña pasa. Esaki ta inevitabel, y nunca nos a keda cera pa ideanan, pero e tin cu ta un evaluacion cu ta wordo haci den consulta cu e comunidad universitario”, segun Fernández González, prome cu presenta e mocion pa retiro.

Ferrao Delgado ta den centro di diferente polemica pa varios siman, despues di a emiti un directiva dia 13 di januari den cual el a ordena suspension inmediato di admision na 64 programa di estudio asocia cu pa tres aña consecutivo, a inscribi 10 of menos studiante nobo. Esaki a keda posponi pa drenta na vigor dia 24 di januari.

Fernández González a lamenta cu e comunidad universitario a haya sa di e directiva- y accionnan di e presidente universitario a traves di “leaks” yno a traves di canalnan interno oficial di UPR. Sinembargo, Ferrao Delgado a argumenta cu e regulacionnan cu ta regla e operacionnan di UPR, y tambe su acreditacionnan, ta delinea e alcance di e autoridad di e presidente y cu e Hunta di Gobernacion no por interferi den e operacionnan diario.

“Mi no por manda tur carta cu mi skirbi,” el a bisa.

For di diaranson, representantenan di e sectornan di studiante y facultad a exigi na e Hunta di Universidad di UPR pa e Hunta di Gobernacion kita Ferrao Delgado pa loke nan ta considera como “maneho inadecua” cu a genera instabilidad.

“E comunidad universitario ta exigi pa Hunta di Gobernacion kita e administracion universitario aki. Su miembronan ta conoci cu e realidad di UPR y a presencia e iregularidadnan di Dr. Ferrao. E tempo pa e asina yama obhetividad a caba,” e representantenan di studiante y facultad a bisa den un comunicado di prensa.

E malcontento bou di sectornan universitario cu e maneho di Ferrao Delgado a aumenta despues cu a surgi un rapport di e Oficina di Audit Interno di UPR cu ta indica cu el a viola regulacionnan institucional door di autorisa e traspaso di cuater empleado asigna na e campusnan di Río Piedras y Mayagüez pa posicionnan di carera den e Administracion Central.

Ferrao Delgado, di su banda, a sigura cu el a cumpli cu e pasonan estableci pa e Reglamento General di UPR y e Ley di UPR, y e director di e Oficina di Asuntonan Huridico, Edith González, a emiti un carta den cual e ta señala cu e presidente “ta ser empodera pa nombra of contrata e personal tecnico y administrativo di su oficina.”

Tambe, e siman aki a publica un carta, fecha 15 di januari y dirigi na e instancia di acreditacion Middle States Commission on Higher Education, den cual Ferrao Delgado – ken a sigura na varios ocasion cu e lo no permiti e ciere di campusnan – ta informa cu nan lo cuminsa, “durante e semester aki, un proceso pa evalua e sostenibilidad financiero di e sistema di 11 campus di UPR.”

Hulanda: Apoyadonan ta menasa gerentenan di club ora nan equipo no hunga bon

(NLTimes)—Empleadonan di al menos seis club na Hulanda a enfrenta menasa for di apoyadonan durante e ultimo añanan, mayoria biaha ora e equipo no destaca durante wega. Apoyadonan ta dirigi nan menasa riba e famianan di empleadonan, cual frecuentemente ta resulta den e retiro di gerente-, miembronan di directiva y personal di seguridad, segun Trouw ta reporta despues di investigacion extensivo.



E corant a papia cu 18 empleadonan di club di futbol cu a traha den varios posicion durante e ultimo añanan, incluyendo directornan general y tecnico, supervisornan y coordinador di seguridad. El a descubri cu apoyadonan a menasa empleadonan di seis diferente club profesional—Ajax, FC Groningen, PEC Zwolle, Willem II, MVV Maastricht y ADO Den Haag—durante e ultimo cinco aña.

E empleadonan a enfrenta menasa fisico y acoso for di e apoyadonan. Gerentenan di club y directornan sa di ta e obhetivo pa e acosonan aki, pero nan parehanan y yiunan tambe ta cay victima. Ora cos yega na e punto aki unda famia ta ser acosa, frecuente sa mira gerentenan retira. Empleadonan di club sa haya nan nomber di banner of den cantonan, tin biaha cu menasanan inclui. Esey ainda ta manehabel, un ex-supervisor di Ajax a bisa. Ta e menasanan keto di morto y acoso, confrontacionnan fisico y medidanan y protocolnan di seguridad cu ta afect'e.

E motibo pa e menasanan of intimidacion ta tipicamente e prestacion di e prome equipo. "Si e expectativanan tabata mas halto cu e resultadonan, e ora problema ta surgi ," segun un ex-miembro di e directiva di Willem II. Na Ajax, un wega malo automaticamente kiermen problema, segun empleadonan ta bisa.

Decisionnan cu ta crucial pa apoyadonan extremo sa resulta den menasa y confrontacion. Por ehempel, si apoyadonan no ta bon bini na un wega afo. Asina por a mira un caso di un director di ADO Den Haag cu a haya un carta dilanti su porta di cas firma pa un "apoyado anonimo," informando e cu nan sa unda e ta biba.
Gerentenan ta mas dispuesto pa riesga nan mesun seguridad, pero no ta acepta ora apoyadonan cuminsa dirigi nan menasa riba famia. Un gerente a bin cas pa haya su yiu yorando pa via di menasanan riba red social. Un miembro di directiva di Willem II a ricibi mensahe cu e rooster di su yiu. Un apoyado di PEC Zwolle a yama e casa di un miembro di directiva y a menasa di tira su casa den e IJssel. Varios a retira debi na esaki. "Ora ta trata di bo yiunan, ta keda te ey," un ex-empleado di Ajax a bisa.

Varios gerente cu ken Trouw a papia c bisa cu agresion dirigi riba gerentenan den futbol profesional a ser eroneamente normalisa. "Tur hende kico ta pasando, pero ningun hende ta haci nada," un ex-miembro di directiva na PEC Zwolle a conta Trouw. "Ta parti di dje, hende sa bisa. No. E ta no ta parti di dje. Miembronan di directiva ta wak e, sa di dje, pero no kier ta envolvi den dje. P'esey nan sa keda keto. Nan ta dobla bao presion y laga e gerentenan pa nan cuenta, en bes di sostene nan publicamente."

Celebrando Olimpismo atraves di deporte y recreacion

Ta inicia preparacion pa e IBiSA Kids Run & Olympic Day Celebration



Manera tin ta haci algun aña caba cu gran acogida y bon energia, Comite Olimpico Arubano hunto cu parnternan IBISA y Partishi Sports a inicia e preparacionnan pa asina unabes mas organisa e "IBiSA Kids Run & Olympic Day Celebration ".

Esaki ta un evento cu ta wordo organisa riba e fecha cu ta celebra mundialmente e "Olympic Day" cu ta 23 di juni. Como dia 23 ta cay riba un dialuna, e evento lo tuma luga e diasabra prome, pues dia 21 di juni.
Durante e evento aki, lo haci un careda pa mucha, unda nan lo por core diferente distancia dependiendo na edad. Banda di esaki, lo tin un festival deportivo, unda varios federacion deportivo lo prepara acitividadnan y lo splica mas tocante nan deporte. Claramente lo tin bon ambiente musical y animacion pa asina crea un evento dibertido pa un y tur. E evento lo tuma luga riba Vondellaan, cuminsando dilanti di edificio di Comite Olimpico Arubano.

Navy SEAL cu a lidera ehercicio cu a resulta den hospitalisacion di hungadonan di lacrosse tabatin falta di experticio



(AP) - Un instructor cu ta Navy SEAL y a lidera un sesion di training fuerte cu a causa e hospitalisacion di hungadonan di lacrosse na Tufts University aaprentemente tabatin falta di e certificacion pa supervisa ehercicio den grupo, y e universidad mester tin proceduranan mas estricto pa ehercicio segun un evaluacion independiente publica diabierna.

Tufts su ekipo masculino di lacrosse y dos otro studiante a participa den e ehercicio lidera pa graduado recien di universidad den area di Boston cu tabata ex manager di ekipo pa un team di lacrosse y un miembro di marina actual, e evaluacion a cuminsa presenta. E ehercicio cu a tuma luga dia 24 di september tabata "inusualmente intenso," y a resulta den e desaroyo di rhabdomyolysis den 24 di e 61 participante, un lesion den musculo serio y poco comun, el a declara.

9 di e studiantenan mester a keda hospitalisa, segun e evaluacion, cual a ser prepara pa consultante di medicina den deporte Rod Walters y abogado Randy Aliment. E evaluacion ta declara cu e Navy SEAL tabatin falta di e credencialnan adecua y Tuft su falta di un plan pa transportacion di studiante na hospital a causa un scenario peligroso cu por a ser evita.

"E ehercicio di Navy SEAL no a sigui e procesonan di adaptacion cu ta necesario pa evita lesion durante training," e rapport a declara. "E Navy SEAL Workout no tabata basa riba ciencia di ehercicio, no tabata specifico na deporte fisiologicamente ni tampoco crea pa e deporte individual di lacrosse."

E evaluacion a declara cu e Navy SEAL cu a lidera e ehercicio a nenga ser entrevista, aunke otronan den e investigacion tabata cooperativo. E evaluacion aki no ta nombra e Navy SEAL y e universidad a nenga haci esaki.

E oficialnan di Navy a bisa cu nan ta "al tanto di e publicacion di e rapport y cu miembro di Naval Special Warfare a lidera un ehercicio na Tufts University pa su atletanan studiante den september di 2024," un vocero di Naval Special Warfare a comenta na The Associated Press. E Navy SEAL tabata den vakantie na e momento cu e incidente a sucede segun e vocero, ken a nenga duna mas comentario tocante esaki.

Studiantenan cu a participa den e ehercicio no tabata informa di e ehercicio ni tampoco e cantidad of repeticion cu nan lo ser rekeri haci, e evaluacion ta informa. Algun comentario di e ehercicio ta bisa cu e studiantenan a haci "250 burpee y otro ehercicionan durante 75 minuut," y cu studiantenan cu tabatin problema pa haci esaki a ser aparta pa baha velocidad di nan curason cu ehercicio mas poco poco.

Mientras cu 40% di e participantenan a completa e ehercicio sin modificacion, studiantenan a cuminsa keha di dolor despues. Den e dianan despues, casonan di rhabdomyolysis - un condicion cu posiblemente ta pone bida den peliger den cual e musculonan ta cuminsa desintegra - a ser identifica segun e evaluacion.

E evaluacion aki a conclui cu e personal na Tufts mester tin miho comprension di nan rol y responsabilidadnan den futuro pa preveni cu un scenario similar lo sucede. Esaki ta nifica "blokia plannan di ehercicio cu ta desvia for di esnan usualmente usa," el a declara.

E ekipo di lacrosse di Tufts ta un di esnan mas exitoso den e nivel di Division III den e nacion y a gana e campeonato di NCAA den 2024.

Tur studiante a recupera y bolbe na actividad normal, segun Tufts su presidente Sunil Kumar y director di atletanan John Morris a bisa den un declaracion conhunto. Sinembargo, "ta critico pa nos compronde kico a causa e situacion aki y pa tuma pasonan pa desaroya practicanan cu ta miho y mas safe pa nos atletanan studiante," e declaracion a comparti.

Terry Rozier ta nenga papia tocante investigacion y ta bisa e no lo tin problema pa enfoca riba basketball





(AP) - Terry Rozier a nenga duna contesta na preguntanan diabierna tocante e investigacionnan pa fiscalnan federal tocante patron inusual den apuesta tocante su movidanan den un wega unda e tabata cu Charlotte Hornets den 2023.

Rozier, ken awo ta cu Miami Heats, ta conecta na e mesun investigacion unda cu ex hungado di Toronto Raptors Jontay Raptors a ser prohibi di forma parti di NBA pa resto di su bida, enfrentando caso criminal y eventualmente declarando su mes culpabel na fraude di transaccion.

Porter ta wardando sentencia. No tin indicacion cu Rozier ta bao investigacion criminal y e no a ser acusa di crimen.

"Bao conseho di e Conseho, mi no por contesta ningun problema tocante e topico aki," Rozier a contesta diabierna. "Pues, mi no lo hacie."

Wall Street Journal a reporta cu Hornets-New Orleans su wega involucrando Rozier den maart di 2023 ta bao investigacion. Rozier a sali for di e wega despues di 9 minuut y mey y no solamente no a regresa - incomfortabilidad cu su pia tabata e motibo cita - sino cu tampoco e no a hunga back pa Hornets e temporada ey.

NBA a bisa cu anteriormente el a investiga Rozier su situacion pero no a haya cu ningun regla di e liga a ser kibra. El a confirma diahuebs cu tin un investigacion andando cu procurador general di Merca pa e districto di New York y e liga ta "cooperando cu e investigacion."

Rozier - cual tin averahe di 12.1 punto pa wega e temporada aki - lo sigui hunga pa Heat, manera ta custumber. "Su status ta sigui mescos," coach di Heat Erik Spoelstra a bisa ora a puntra tocante Rozier sitio den e ekipo diabierna.

Rozier a bisa e ta "den bon espacio mentalmente" y cu e no ta anticipa cu lo tin cualkier problema den por enfoca riba hunga, aunke e investigacion awo ta revela publicamente.

Documento nobo di Vaticano ta ofrece guianan di AI for di guera te cuido di salud

(AP) - Un documento Vaticano publica diamars ta ofrece guianan etico di un rango amplio pa e aplicacion di inteligencia artificial den sectornan for di guera te cu cuido di salud, cu un yamado cu e tecnologia mester ser usa como un herment pa complementa, no reemplasa, inteligencia humano.

Papa Francisco a duna varios advertencia tocante e riesgonan cu ta asocia cu tecnologia di AI, y e documento nobo aki di Vaticano su doctrina y oficinanan cultural ta expande riba loke e Papa a bisa caba. Esaki ta bini den bista di un chatbot di AI nobo di origen Chines, DeepSeek, cual a cambia e careda di AI en tecnologia, yegando e nivel di lidernan di AI Mericano usando un parti di e placa en comparacion cu Merca.

E documentonan aki ta enfatisa cu responsabilidad humano mester crece di manera proporcional cu e tecnologia nobo y cu e impacto di AI su uso den varios sector "no semper por ta uno cu ta premira for di su creacion."





"AI mester ta usa solamente como un herment pa complementa inteligencia humano, na luga di reempasa su rikesa, e documento a expresa den su conclusion."

Entre otro, e documento ta adverti cu AI tin e potencial di aumenta y mehora e instrumentonan di guera "mas aleu di loke ser humano por mira," cual por provoca un "careda di desestabilisacion." Sistemanan di arma cu por identifica y ataca victimanan sin intervencion di ser humano, kita e "capacidad unico di ser humano su moral y e decisionnan etico," e documento ta detaya. "Ningun mashin mester por scoge di tuma e bida di un ser humano."

Tambe a adverti cu AI no ta un substituto pa "relacionnan di ser humano autentico," y ta cita su falta di empatia como un riesgo ora di usa AI den areanan manera desaroyo di mucha of relacionnan interpersonal. "Mientras cu ser humano a ser crea pa experiencia relacionnan autentico, AI por solamente imita nan."

Avancenan den AI su proceso di data a haci cu privacidad di data "ta aun mas importante como un proteccion pa e naturalesa di dignidad y relacional di e individuonan," e documento a detaya.

"E riesgo di vigilancia mester ser monitorea pa reguladornan apropia pa asina garantisa transparencia y responsabilidad publico."

E documento tambe a bisa cu AI mester por yuda promove pensamento critico y no solamente "train hobennan pa reuni informacion y genera respuestanan rapido." Educacion no ta trata "yena hende su cabes cu idea." sino "tuma riesgo den e tensionnan entre e mente, curason y man."

"Scolnan, universidadnan y sociedadnan cientifico ta desafia pa yuda e studiantenan y profesionalnan comprонde e aspectonan social y etico di e desaroyo y uso di tecnologia."

Mientras cu a cita e potencial di AI pa mehora cuido medico, manera diagnostica malesanan, e documento tambe a agrega cu ta critico pa AI ser usa pa mehora y no "reemplasa e relacion entre e pashentnan y proveedornan di cuido di salud. Decisionnan tocante e tratamento di e pashent y peso di responsabilidad cu nan ta encera mester semper keda cu e persona humano, y nunca delega na AI," e documento a adverti.

Meta ta acepta acuerdo den demanda di Trump

(AP) - Meta a acepta paga 25 miyon dollar pa yega acuerdo den un demanda entrega pa President Donald Trump contra e compania despues cu esaki a suspende tur su cuentanan despues di e atake di dia 6 di januari na Capitol, segun 3 persona familiar cu esaki.

Esaki ta marca e ehempel mas recien di un corporacion grandi cu ta yega acuerdo cu e president, ken a menasa accion contra su criticonan y rivalnan, y ta sucede mientras Meta y su CEO Mark Zuckerberg ta uni otro companianan grandi den purba gana bon fabor di e administracion nobo di Trump.

E persona familiar cu e demanda a papia bao condicion di keda anonimo. Dos di e personanan involucra a bisa cu e termino di e acuerdo ta inclui 22 miyon dollar cu lo ser duna na e fundacion cu lo bira Trump su libreria presidencial futuro. E balans tambe lo bay na gastonan legal y otronan, nan a bisa.



Zuckerberg a bishita Trump su club priva na Florida den november pa purba drecha e relacion cu e president entrante, algo cu otro oficialnan di gobierno, negoshi y tecnologia a haci tambe. Durante e bishita, Trump a trece dilanti e caso y a sugeri pa yega na un acuerdo, cuminsando e dos luna di negociacion entre e partidonan segun e personanan a comparti.

Meta tambe a haci un donacion di 1 miyon dollar na Trump su comite organisador di e ceremonia di inauguracion y Zuckerberg tabata entre e biyonarionan cu a ricibi asiento principal durante Trump su huramentacion siman pasa na Capitol Rotunda, conhuntamente cu Google su Sundar Pichai, Amazon su Jeff Bezos y Elon Musk, ken awo ta dono di X, ex Twitter.

Prome cu Trump su inauguracion, MEta a anuncia cu e lo retira fact-checking riba su plataforma - un prioridad di hopi tempo di Trump y su aliadonan.

Trump a entrega e demanda lunanan despues cu su prome termino a caba, yamando e accion di e companianan di red social "ilegal, y un censura bergonsoso di e pueblo Mericano."

Twitter, Facebook y Google tur ta compania priva y e usuarionan mester acepta nan termino di servicio pa usa nan productonan. Bao seccion 230 di 1996 Communictions Decency Act, plataformanan di rednan social ta permiti modera nan servicio pa medio di kita publicacionnan cu, por ehempel, ta obsceno of ta den violacion di e servicio su propio standardnan, siempre y cuando nan ta actua "di bon fe." E ley tambe generalmente ta exclui e companianan di internet for di responsabilidad pa e material cu e usuarionan publica.

Sinembargo Trump y otro politiconan tin hopi tempo ta argumenta cu X, Facebook y otro plataformanan di rednan social tin tempo ta abusa di e proteccion aki y mester perde nan inmunidad - of por lo menos disminui esaki.

Meta su acuerdo ta bini despues cu ABC News a acepta paga 15 miyon dollar luna pasa na Trump su libreria pa yega acuerdo den caso di difamacion, unda anfitrion George Stephanopoulos a segura riba television cu e president a ser haya civilmente culpabel di violacion di autor E. Jean Carroll. E canal tambe a acepta paga 1 miyon dollar den gasto legal na e compania na cual Trump su abogado ta pertenece.

E acuerdo aki ta describi ABC su pago na e libreria presidencial como un "contribucion di caridad," cu e placa stipula pa un organisacion cu lo keda estableci en conexion cu e libreria cu te ainda mester construi.

Accidente pa falta di preferencia banda di ex-La Fama

Diaranson atardi a drenta informe di un accidente na e crusada dilanti La Fama, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda cu e chauffeur di un Chevrolet Aveo cu tabata riba Caya G.F. "Betico" Croes no a duna preferencia na un Hyundai Accent cual tabata bini for di Adriaan Lacle Blvd. Afortunadamente ningun hende a resulta herida.





Homber a cay for di un machine y tabata keha di dolor na su rudia







Diahuebs mainta a drenta informe di cu na un heavy equipment na Mahuma un persona a cay for di un Heavy equipment machine na Mahuma, mesora a dirigi un ambulans p'e na na e sitio.

Na yegada die ambulans a bin compronde cu e operador a cay riba su rudia y tabata tin hopi dolor, mesora nan a atende y a transporte cu urgencia pa hospital.

Jeep di huur a bira mucho tempran, dal motociclista y bente abao herid'e







Diahuebs mainta a drenta informe di un accidente cu hende herida, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda un Jeep di huur cu un chauffeur local a bay tuma e bocht mucho tempran y a bay dal riba un scooter di bateria y a dal e bente abao lagando e motociclista herida.

E victima a nenga atencion medico ya cu e heridanan segun e ta leve.

Motociclista a resulta herida ora pick-up a bay lora na man robes sin a wak cu e motociclista ta pasando e







Diahuebs mainta a drenta otro informe di accidente cu hende herida esaki ta banda di Gisel na Noord, mesora a dirigi tanto polis como ambulans na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un pick-up di Arugas cu a bira na man robes sin a duna preferencia na e brommer cu tabata pasando e na su man robes y a bay dal e bente abao. Debi na e sla y caida e motociclista a resulta herida.

Na yegada di e ambulans nan a atende e victima y a transporte pa hospital.

Accidente riba Avenida Nelson O. Oduber







Diaranson a drenta informe di un accidente riba Avenida Nelson O. Oduber, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda un auto lastrando un boto riba trailer lo a pasa dal un auto kibra. Afortunadamente ningun hende a resulta herida.

Chauffeur no a regula su velocidad ni a mantene distancia a bay dal tras di auto yegando rotonde Bushiri

Diaranson atardi a drenta informe di un accidente yegando rotonde Bushiri, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda e chauffeur di un auto cora no a regula su velocidad ni a mantene distancia a bay dal tras di un auto color grijs. Afortunadamente ningun hende a resulta herida.





Chauffeur no a regula velocidad ni a mantene distancia y a bay dal tras di pick-up







Diaranson mainta a drenta informe di un accidente na Saliña Cerca na Noord mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda cu un chauffeur di un auto cu no a regula su velocidad ni a mantene distancia a bay dal tras di un pick-up. Afortunadamente ningun hende a resulta herida.

Explosion y escape di gas na Bilderdijkstraat





Diaranson atardi a drenta informe di un explosion na Bilderdijkstraat, mesora a dirigi 2 unidad di bombero na e sitio.

Na nan yegada a bin compronde cu aki ta trata di un esxplosion y despues un escape di gas. Bomberonan a tuma nota di cu e regulator tabata tin un fayo y esey a genera un explosion cual afortunadamente no a lesiona ningun persona. Bomberonan a conseha pa e habitantenan yama e instaladornan di Arugas bin inspecciona y hasta repara e instalacion.

Fundacion Volunteer Motor Unit Aruba (VMUA) cu di 2 edicion run & walk 2025

Fundacion Motor Unit Aruba (VMUA) ta un fundacion cu ta consisti di bikers di diferente Club di Motorcycle. Y conoci pa duna asistencia na organisacion nan durante caredanan y caminata, competencia di ciclismo y entiero nan.



Den 11 aña di existencia Fundacion Motor Unit Aruba ta traha hunto cu polis pa cu e seguridad di e participantenan ariba caminda. Diasabra 1 di februari pa 5'or di atardi VMUA hunto cu J P Visser Orthopedic Technical Center ta organisa un evento specialmente pa mucha, hoben y adulto (mayor)) cu un limitacion fisico. E distancia ta 600 meter. Y por bay e ruta maximo 2x cual e ora lo ta maximo 1200 meter.

E evento ta cuminsa na Paradera, patras di e santana, na altura di e oficina di JP Visser Orthopedic Technical Center. Lo tin na cada skina di e ruta un team di apoyo pa "Cheer" y "Support" tur e participantenan. Lo NO tin timing system. Solamente un Bibnr. Lo concentra mas ariba seguridad di tur participante. E ta prome biaha y e meta ta pa promove participacion, inclusion, concientisacion y have fun. Por registra via J P Visser Orthopedic Technical Center, yamando telefon: 582-2929.

E siguiente dia, diadomingo 2 di februari, Lo tin categoria pa mucha desde 4 te cu 13 aña, hoben for di 14 te cu 16 aña y adulto for di 17 aña PLUS. Kiermen no tin excuus pa no participa. E evento ta cuminsa 6 AM en punto pa e adultonan y 7 AM pa mucha- y hoben nan. Distancia lo ta 6KM pa adulto y pa e muchanan e distancia ta varia depende di nan edad. E START ta patras di e Santana na Paradera na altura di JP Visser Orthopedic Technical Center Tin luga pa solamente 650 participante, cu ta inclui mucha, hoben y adulto. Por registra mas lihe posibel via WWW.VMURUN.COM of via e link: https://patrishisports.com/events/2nd-VMU-Run-&-Walk-2025. Despues cu bo a registra online por paga personalmente na 1 di e 3 tiendanan di NATURE'S DISCOUNT sea na PALM BEACH, SEROE BLANCO of SAVANETA. Por haci pago solamente na Nature's Discount. Corda registra online prome cu tur cos. No warda te ultimo momento. Lo tin premiacion overall den tur categoria di edad pa adulto, mucha y hoben. Na final lo tin fruta y bebida pa refresca.

Fundacion Volunteer Motor Unit Aruba ta pidi tur participante pa bisti un T-shirt di cualkier careda cu nan a supervisa ariba e rutanan rond di Aruba den e ultimo 11 añanan. Tene cuenta cu tin bon espacio pa parkeer na Club Caiquetio y vecindario. Fundacion Motor Unit Aruba ta conta cu un maximo participacion. Registra mas lihe posibel pasobra cupo ta limita.

Resultado Sorteo
Februari 01



Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
0690	4029	3468	5498
7276	9387	SUPER5	4670
0724	9176	-	7382

MERDIA	ANOCHI
CAT4CHI	**CAT4CHI**
Sorteo # 4523	Sorteo # 8462
3171	7880
5032	4861
8164	4627
MULTI-X	MULTI-X
X2	X2
BIG 4	**BIG 4**
Sorteo # 4523	Sorteo # 7506
0792	9644
MULTI-X	MULTI-X
FP	X2
1OFF	**1OFF**
Sorteo # 2579	Sorteo # 2211
4006	5617
ZODIAC	**ZODIAC**
Sorteo # 4523	Sorteo # 6265
0024	2753
Geminis	Virgo
LUCKY 3	**LUCKY 3**
Sorteo # 1397	Sorteo # 1195
393	452
MULTI-X	MULTI-X
FP	X2

LOTTO 5

Sorteo #	Joker / Letter
0 x Jackpot	Proximo Jackpot
0 x Match 4+	250.000,-
0 x Match 4	
0 x Afl. 12,00	

LOTTO DI DIA

Sorteo # 6729	04-06-19-21-30
1 x Jackpot	Proximo Jackpot
11 x Match 4	50.000,-
231 x Afl 8,00	

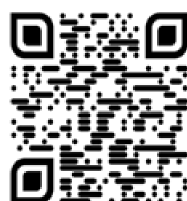
MINI MEGA

Sorteo # 1737	02-09-14-15
	Mega Ball 03
0 x Jackpot	Proximo Jackpot
4 x match 4	1.000.000,-
14 x Afl. 500,00	
287 x Afl 50.00	
397 x Afl.15,00	

MINI MEGA MEGA PLUS **Afl. 1.600.000,-**

MEGA DI NUMBER KORSOU

Sorteo #



Tayer ilustra buki pa mucha



Escritor y ilustrador di buki pa mucha, Sra. Mylo Freeman, ta facilita un Tayer na biblioteca. Un tayer pa personanan cu ta interesa pa ilustra buki di mucha of ilustrador local cu tin interes pa ilustra buki pa baby y/of traha bukinan di prenchi.

Mylo Freeman ta papia di su experencianan di trabou como ilustrador. E ta duna un presentacion di su ilustracionnan y ta ofrece participantenan un tarea pa traha ariba. Ta encurasha participantenan pa desaroya storia y material visual cu ta refleha e diversidad cultural di e region Caribe y cu ta apela na mucha.

Meta ta pa inspira profesional creativo pa asina e tradicionnan rico y idiomanan den Caribe bira mas visibel den buki mucha y otro obranan literario.

Esaki ta tuma lugar na biblioteca diahuebs dia 13 di februari di 3'or pa 5'or. Por registra pa e tayer cerca Gina # 528 1504 of curso@bna.aw



Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord (close to the hotels)
Tel: 736-2952 or 593-7081



Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	Imsan
7:00 pm / 10:00 pm	24 ora

Botica na warda

Oranjestad:	San Nicolas:
St. Cruz:	Seroe Preto:
Tel. 585 8028	Tel. 584 4833
EMERGENCIA	911

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolas	584-5712
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Homber a tira su mes den cabes na cas di corte di Baltimore



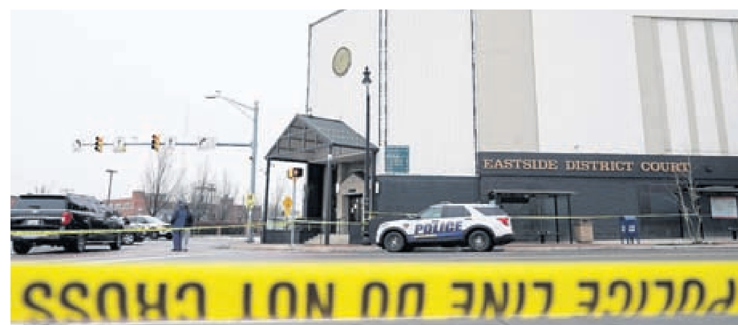
(AP) - Un homber cu tabata aparenta di ta sufriendo un "crisis di comportamento" a drenta via entrada di cas di corte na Baltimore y a tira su mes den su cabes despues cu autoridadnan a purba interactua cu su persona na e area di seguridad, segun loke e comisario di polis di e ciudad a informa.

E homber di 35 ana tabata den condicion critico na un hospital den e area, Comisario di Polis Richard Worley a bisa. Tambe el a nota cu un di e agentenan a tira e homber den su extremidadnan mas abao.

"Mientras cu e tabata drentando e cas di corte, tabata cla cu e tabata sufriendo di un crisis di comportamento," Worley a informa durante un conferencia di prensa. "E tabata keda cana bay bin. Mientras e tabata drenta, e agentenan y oficialnan a purba logra pa e tira e arma. "Desafortunadamente, e no a haci esaki. A yega un momento unda un di e guardianan presente a los un tiro. E victima tambe a los un tiro, cual tabata esun contra su mesun persona na su cabes," Worley a sigui.

E homber en cuestion tabata e unico persona cu a ricibi tiro segun e informacion cu e comisario a comparti.

Worley tambe a informa cu e homber no a pasa door di e sistema di seguridad di e corte y te ainda no ta conoci dicon e tabata den e area of na e cas di corte.



Pronostico di tempo



Tempo:
Awe tardi y awe nochi: levemente te parcialmente nubla y seco
Den marduga y mañan: parcialmente te temporalmente hopi nubla cu un awasero breve

Temperatura maximo 31 grado celsius
Temperatura minimo 25 grado celsius
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 32 pa 36 grado celsius
UV index: 8

Bahada di solo : 6:41 pm
Subida di solo : 7:05 am

Biento:
Modera te basta fuerte for di direccion generalmente oost; Forsa 4 te 5 (20 te 39 km/ora, 11 te 21 nudo)
Durante di dia fuerte te posiblemente duro den rafaga; Forsa 6 te 7 (40 te 61 km/ora, 22 te 33 nudo)

Situacion general di tempo pa proximo 24 ora:
Extension di e area di presion halto riba Atlantico lo sostene un biento modera te basta fuerte y fuerte te duro den rafaga. Un coriente di aire levemente humedo lo por causa un awasero breve durante e periodo di pronostico aki. Mas aleu por bisa cu e concentracion di stof di Saraha lo aumenta durante e weekend aki. Personanan cu tin problemanan respiratorio y cu ta sensitivo na cambionan den calidad di aire mester tene esaki na cuenta.

Condicionnan maritimo/ estado di lama:
Na partinan protegi di costa: keto, rond di 1 pia.
Na partinan zuid: trankil 1 pa 3 pia.
Na partinan oost te noordwest di costa: Generalmente modera cu olanan alrededor di 4 pa 6 pia, localmente e por yega 7 pia.

Aviso/ alerta:
Ocupantenan di boto chikito mester bay cu cautela na partinan oost te noordwest di costa...un aviso pa boto chikito lo por bira necesario durante di weekend.

BONDIA ARUBA

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerbe berde eta onemi sosega.
Eta hibami na awa trankil,
Pami bolbe haña forsa".
Salmo 23



Cu tristesa na nos curason, nos ta anuncia fayecimento di:

Sra. Elvira Kelly

*25-09-1958 + 25-01-2025

Yiunan:
Ghislaine y Clifton Rosa - de Cuba
Gilmar de Cuba
Giomar de Cuba

Nietanan: C-lainy & Sophia

Tata di su yuinan: †Emiliano Nico de Cuba

Mayornan: †Nicasio Kelly y †Maria Kelly Britten

Rumannan:
Sira Ramada Kelly, Robertico Kelly y Maximina Werleman y †Henry Kelly

Subrino I subrinanan:
Zulaika & Julio Croes-Kelly y famia, Rodney Kelly y famia, Roslene Kelly y famia, Ashgard Kelly, Jonathan Ramada y famia, Joshua Ramada y famia.

Amiga: Sra Aura de Cuba y famia

Ihanan, Swa y Cuñanan, prima y primonan, consuegra y consuegro, comer y compernan, amistadnan y demas famia
GGG cleaning & services y tur su coleganan contratista.
Ex coleganan di Spritzer & Fuhrmann, La teraza y Sundries.

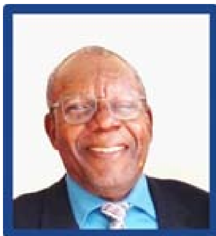
Demas famia:
Kelly, de Cuba. Rosa, Britten, Ramada, Werleman, Croes, Curie, Tromp, Schwengle, Gomez, Thode, Boekhoudt.
Ta invita tur amigo, bisiña y conocirnan pa asisti na **acto di entiero** cual lo tuma lugar dialuna **3 februari 2025 di 2 or pa 4 or** na **Aurora Funeral Home** y despues pa Santana Catolico na Paradera.

Nos ta pidi pa bin bisti na color alegre.
Nos disculpa si den nos tristesa, nos por a lubida algun famia.

Despues di entiero no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

"I have fought the good fight,
I have finished the race, I have kept the faith." - 2 Timothy 4:7



It is with deep sadness that we announce the passing of our beloved: husband, father, brother, brother-in-law, uncle, cousin, and friend.

Edward Alexander Anderson

Better known as " Andy, Eddy or Adarn"
* April 4, 1950 - † January 18, 2025

The date for the funeral service will be announced later.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

Señor ta mi wardador,
mi 'n tin falta di nada:
Den cununnan di yerba berde e ta ponemi sosega.E ta hibami na awa nan trankil, Pa mi bolbe haña forsa
Salmo 23:1-3



Cu inmenso tristeza na nos curason nos ta participa fayecemento di nos Esposo,Tata,Ruman Welo y Omo,

Alberto Edmundo Oviedo

Cariñosamente yama Beto
*16-11-1943 - †25-01-2025
Lid in de Orde van Oranje Nassau 1994

Na nomber di su:
Esposa: Jesulita Oviedo Kock

Yiunan:
†Edmundo Geerman y Eliana Geerman Bolaños
Marilyn Oviedo
Edmundo Oviedo
Mikel y Magda Oviedo v/d Biezen y yiu

Nieto)(a)nan:
Gideon Oviedo, Christian Geerman y yiunan, Eliana y Chamaco v/d Linde Geerman y yiu, Evelin y Xander Viaña Geerman y yiunan, Carlos Geerman y Jadey Mau -Asam, Jozef Geerman

Mayornan: †Maria y Johan Jacobs Olivir

Rumannan:
†Etiquiano Jacobs y famia
Richard Oviedo y famia
Mabel y Jossy Lacle Jacobs y famia
†Lourdes Jacobs
Oswald y Joan Jacobs de Miranda y famia
†Edward Jacobs
Lea Jacobs na Hulanda
†Mayra Jacobs
Joselyne y Edgar Oduber Jacobs y famia
Jozef Jacobs na hulanda y yiu
Ricardo (Cado) Brete

Swa y cuñanan: Carmen de Cuba y famia
Chommy y Annie Kock v/d Bosch
Chenchen y Denny Kock Willems y famia
†Elvira y Piet Boot Kock y famia
Edwin Kock y Helena Jablonski y famia na Hulanda
Lidia y Erwin Borgelt Kock y famia
Suegro y(a)nan: Delia y †Benito v/d Biezen Hernandez
†Remaca y Lermiet Kock Arends

Sobrino y sobrinanan,primo y primanan, bisanietanan, ihanan, comer, compernan, amigo(a) nan di cas y bisañan di cas: Shirley Molina, Shareen Pietenella, Richard v/d Berg, Istella Lacle.

Ex coleganan di Brandweer y Benjamin Security Trinity Care

Demas famianan: Kock, Oviedo, v/d Biezen, Jacobs, Olivir, De Miranda, Lacle, Oduber, Brete, Maduro, Boot, Borgelt, Willems, Nuñez, vdBosch, de Cuba, Viaña, vd Linde, Geerman, Arends, Erasmus, Hernandez, Marselia, Moon

Disculpa nos si den nos tristeza por a lubida un of mas nomber di famia.

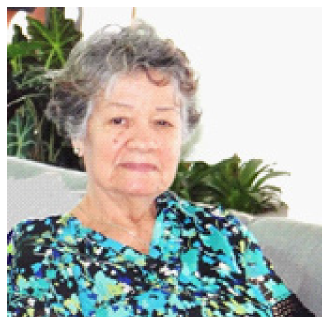
Acto di entiero y **condolencia** lo tuma lugar **diasabra 1 Februari 2025 di 9or am pa 11or am** na **Aurora Funeral Home**, despues saliendo pa Santana na Sabana Basora

Despues di entieru no ta risibi condolencia na cas

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:



Brigida Dijkhoff-Giel

Mihor conoci como "Ida" of "Mamai"
*01-02-1936 - †27-01-2025

Na nomber di su:
Esposo: †Roberto Dijkhoff

Yiunan:
Helen y Stanley
Tico y †Sonia
Rene y Zulaika
Gino

Nieto y nieta nan:
Jordy y Annemijn
Darren
Eucherlin
Kevin
Mitchell y Abigail
Brandon
Lixiën y Jurriën

Rumannan:
Ina y † Henk
†Vidal y †Tita
Andres y Mena
Juancito y Marianita
Aura y Jovito
Freddy y Mercedes
Rosa

Subrina- y sobrinonan
Iha(nan)
Tur su bon bisiñanan

Tur su amistadnan, conocirnan y compañero(a)nan di Stichting Thuiszorg Aruba na Jaburibari.

Demas famia: Dijkhoff, Giel, Chang, Rooijakkers, Tromp, Boekhoudt, Kolkman, Kelly, Brown, Perez, Willems, Hoek, Matos, Ridderstaat, Wolff, Heide.

Ta invita pa **acto di condolencia y despedida** cual lo tuma lugar na Royal Funeral Home, diasabra, **1 di februari 2025**, di **9or pa 11or** di mainta.
Cremacion lo tuma lugar despues den seno familiar.

Nos disculpa, si den nos tristesa nos por a lubida algun nomber.

Nos ta lamenta cu despues di entiero nos no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory





Lagrima y flornan por seca, pero su recuerdonan y tur loke el a haci y significa pa nos, lo keda graba pa semper den nos mente y curason.

"Cerca Dios mi alma ta na paz, ta di DJ'E mi salbacion ta bin"
Salmo 62:1

Cu teribel dolor nos ta partisipa fayecimento inespera na Santo Domingo di nos yiu y ruman

Joaquin Giovanni Vrolijk

Cariñosamente yama "Ivan"
***01-08-1969 - †27-12-2024**

Na nomber di su
Tata: Joaquin Vrolijk

Mama: Filomena Maria Vrolijk – Kelly

Ruman: Vernon Siegfried Vrolijk

Su Amiga Stima: Nathaly Domingues

Su Tanta y Omonan: Geronimo "Romo" y Frida Croes
Brigida Croes
Tuyo Willems y Ina Kneght
Luisito Willems
Eri Willems y Lima Fingal
Tanta Grandi Stima: Sisi Willems

Primo y Primanan na Aruba, Merca, Hulanda, Corsow, Costa Rica, Oostenrijk, Belgica

Demas Famia: Vrolijk – Kelly – Croes – Willems – de Freitas – Wild – Provence –Archangel – Tromp – Meyboom – Washizaki – Loefstop – Rosado – Albertsz

Ta Invita na **Acto di Despedida** cual lo tuma lugar D**iaranzon 5 Februari 2025 2or – 4or PM** na **Aurora Funeral Home**.

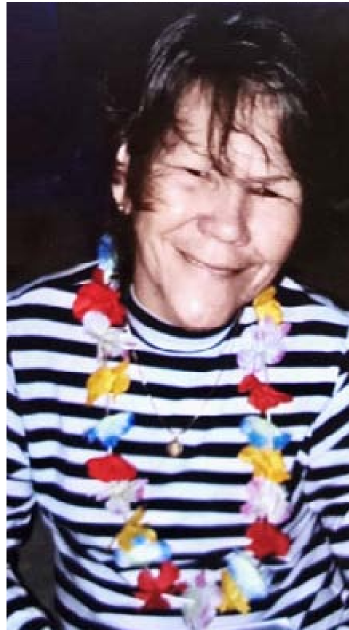
Un disculpa si den nos tristesa nos por a lubida algun famia

Despues di ceremonia no lo ricibi bishita di condolencia na cas

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil, Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

nos ta anuncia fayecimento di:



Lucia O. Dirksen

*13-12-1947 - †22-01-2025

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada.
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
Salmo 23



Directie Wetgeving en Juridische Zaken

ta anuncia fayecimento di:



Sr. Gerard Johan Meyers
****10 februari 1932 - † 22 januari 2025***

Tata di nos Colega Edna Meyers

Nos di DWJZ ta manda palabra di condolencia y hopi forsa na Edna y famia. Cu Sr. Gerard sosega na paz.

"Señor ta mi wardador,
mi n'tin falta di nada;
Den cunucu di yerba berde,
E ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa tranquil,
Pa mi bolbe haña forsa.
Salmo 23: 1, 2, 3



AD PATRES
FUNERAL HOME & CREMATORIUM

A fayece Cristianamente:



José Maria Quant

***19 Maart 1941 - †26 Januari 2025**

Na nomber di su:
Pareha: †Simon Maduro

Rumannan:
†Pedro Hendrik Quant
†Sarafina Clara Quant

Rumannan di criansa:
Rita Lopes y Yiunan
Alicia Robles de Medina
Helena Lopes y Yiunan
Frida v/d Linden y Yiunan
Robert Lopes y Minerva Cruz
Marjorie Lopes na Hulanda
Rudolf Lopes y Yiunan
Franklin Lopes y Yiunan
Panzy Lopes y esposo Nico van de Booghaard na Hulanda

Tanta: Syra Quant

Manera yiunan di criansa:
Bianca Lopez-Brown y Anael y Rae-Ann Nava
Tur staff y personal di Huize Maristella especialmente Vincent

Compañero(a)nan di Huize Maristella

Demas famia:
Quant, Lopes, Robles de Medina, v/d Linden, Brown, Lopez, Henriquez, Casuela, Ras, Harms, Stamper, Conzalves, Maduro, Carmichael, Sintjago, Vos, Geerman, Dirks y Rodriguez.

Ta invita demas Famianan, Bisiñanan, Amigo(a)nan y conocirnan pa asisti na e **acto di entiero** cual lo tuma lugar Diasabra, **01 di Februari 2025** for di **2or pa 4or** di **atardi** na **Ad Patres Funeral Home & Crematorium** na San Nicolas.

Despues nos lo sali cu nos defunto stima pa Santana Central na Sabana Basora.

Nos disculpa si nos por a lubida algun famia of conocir den nos tristeza.

Staff y personal di Ad Patres Funeral Home & Crematorium ta extende nos mas profundo condolencia na famia di e fayecido.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Those we love don't go away. They walk beside us every day.
Unseen, unheard, but always near, still loved, still missed and forever dear.



Cu dolor na nos curason, pero conforme cu boluntad di Dios, nos ta anuncia fayecimento inespera di nos ser stima:

Sra. Carla M. Pâris-Arends

*** 17 maart 1947 - † 30 januari 2025**

Na nomber di:
Su casa: †Louis "Chito" Pâris II
Su yiunan: † Louis "Chito" Pâris III & Karin Pâris-Odor
Edmond "Eddy" Pâris
Carluisa "Lisi" Werleman-Pâris & Cedric Werleman

Su nietonan: Carlvin Tromp & Chelsea Lu
Emilou Tromp & Gio Ponson
Presley Pâris & Saphire Croes
Leah Pâris & Hedrick Amundaray
Luca Pâris
Mescos nieto:
Cendric Werleman, Gyandric Werleman & Ileyna de Cuba

Rumannan:
Sara "Cha" Marugg-Arends & Glenn Marugg
Maximiliano "Bibi" Arends & Vanessa Arends-Croes
Simon Arends & Marie-France Arends-Pâris
Mario "Mayon" Arends & Zoraida Arends-Muyale
Francis "Fenchi" Arends & Carol Arends-Vingal
Andre "Deco" Arends & Ann Arends-Hassell
Magaly & Patsy Arends-Hassell
Lourdes "Lulu" Arends
Roraima "Kia" Dubero-Arends & Henry Dubero

Sua & Cuñanan:
† Alvin Pâris & Jacky Pâris-Curiel
Vilma Pâris

Tanta y Omonan na bida:
†Rudy Oduber & Clara Oduber-Osorio & famia
Juni Oduber & Helen Oduber-Croes & famia

Subrinonan: Glenn Harvey Marugg & Mayrène Marugg-Helmeyer & famia, Yesenia (Yessy) Farro-Arends & Tinchi Farro & famia, Melissa Arends, Maximilliano (Ibbi) Arends & Ainhoa Gogorza Gondra, Richard Arends & Arleen Arends-Oduber & famia, Emilie Arends, †Mario (Mayoonchi) Arends & Janilett Arends-Barcelo & famia, Catalina (Caty) Lopez-Arends & Michel Lopez & famia, Xavier Arends & Melissa Arends-Kromopawiro & famia, Michael Arends, Kimberly Vijsma-Arends & Ricky Vijsma & famia, Kevin Arends & Xiomara Arends-Gomez & famia, Jonathan Arends & Isobel Edwards, Suellen Arends, Ezequiell Ruiz & Nashma Kuiperi, Luigi Arends & Kristiene Moreta, Aaron Dubero, Alyssa Dubero, Alvin "Alvintje" Pâris & Ella Jasso, Elizabeth Pâris, Kaye Maduro & yiunan, Lynn Maduro & yiunan, Jenny Faro & yiunan

Amigonan di cas: Miriam Croes, Leo & Rosa Chance, Simon (Champi) Oduber, Nicolina Winterdaal, Lisette Schnog, Stanley Brown

Primo y primanan, su ihanan, ex-coleganan di trabou e.o. Landslaboratorium, MAO School, AFIA, Bureau di ex-ministernan †Don Mansur, †Lenny Berlinski y Glenbert Croes, Directie Economische Zaken, amigonan di Women's Club of Aruba, Aruba Secretaries Association, Order of the Eastern Star & famia di El Sol Naciente, voluntarionan di Fundacion Diabetico Aruba y CEDE Aruba.
Famia: Oduber, Croes, Ponson, Mansur, Nemeck, Henriquez, Werleman, Dimanche, Charles, Tromp demas famia y amistades.

Un danki special na su dunadornan di cuido: dr.Fernandez, W.G.K., Botica Dakota, Cas Marie na Mama Ties, personal di EHBO y specialmente Stichting Cas Cristelle pa duna Carla tanto amor y atencion.
Lo tin un box disponible pa por haci donacion na Stichting Cas Cristelle pa yuda nan sigui duna atencion profesional na nos adultonan mayor.

Oportunidad pa condolencia lo tuma lugar **dialuna 3 di februari di 7.00-9.00 pm** na **Royal Funeral Home**. **Acto di despedida** lo tuma lugar **diamars 4 di februari di 2.00-3.30 pm** y di **3.30-4.00pm lo tin un respons** pa nos kerida Carla na **Royal Funeral Home**.

Despues di despedida e acto di cremacion lo tuma lugar den ceno familiar.

Nos disculpa si den nos tristesa nos por a lubida algun persona. Cu nos kerida "Carla" por sosega dushi den brasa di Papa Dios

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Tene piedad di mi, oh Dios, den bo bondad, den bo inmenso compasion kita mi falta. Laba mi limpi di mi culpa y purifica mi di e malo cu m'a haci.
Salmo: 51:

Esaki no ta un ayo, si no un te oro. Mi a habri mi halanan y bula bay den shelo cerca nos bon Dios. Boso lo keda atras y no laga tristesa domina boso, keda semper uni un cu otro. Recorda mi manera mi tawata cu yen di amor, cariño y alegria pa un y tur.



Cu imenso tristesa nos ta anuncia fayecimento di nos ser keri:

John Steve van der Linden

***20 di maart 1968 - †2 di januari 2025**

Na nomber di su:
Mayornan: †Juan A. van der Linden
†Ambrosia M. van der Linden - Paskel

Rumannan:
Derwin E. van der Linden y Jeanine Brete y famia
Maurice L. van der Linden y Jacky van der Linden - Dabian y famia
Subrinonan: Jarice van der Linden
Aninha van der Linden y Danny Bryson
Nathan van der Linden
Celena van der Linden
Maurice Jr. van der Linden

Tanta y Omonan:
†Luis "Chito" y Romana "Mani" van der Linden y famia
† Francisco "Doy" y †Gloria "Margo" van der Linden y famia
†Donald "Natty" van der Linden
Maria "Mary" y †Juan "Juanito" Rios y famia
Elena "Roosje" y †Rigoberto "Rigo" Angela y famia
Pedro "Esy" y †Marlin van der Linden y famia
Anges "Neke" y Thomas "Tom" Griffith y famia
Yolanda "Janja" van der Linden y famia
Patricia "Tita" y †Ruben "Benchi" de Lange y famia
Efraim "Bubu" Paskel y Rita Schwengle
†Ludwig Paskel y Vicky Geerman

Su primo y primanan:
Randy van der Linden; Jacky Lopez; Caesar van der Linden; Jerry van der Linden; Cedrick van der Linden; Burtly van der Linden; Rudy van der Linden; Emely van der Linden; Louisa Rios van der Linden; Tania Rios van der Linden; Roselyn Angela; Mylene Everon; Melina Diaz; Ilva Koenig; Pietra van der Linden; Angelo Wever; Micheal Wever; Monique Doyle; Patrick de Lange; Jofren Krosendijk; Marisol Krosendijk; Efraim Paskel; Julissa Wouters; Jeanine Paskel; Lizette Hart; Ludina Paskel; Ludmila Geerman

Padrino y madrina:
†Donald van der Linden & Meme Maduro

Bon amiga di cas, bisiña y manera ruman:
Gigiola Arendsz

Grupo di baile Pursy Bursby:
Derwin, Maurice, Angelo, Eddy, Jeanine, Lisette, Cathy, Roxanne, Jeanette y Solange

Su bon coleganan di Marriott Aruba

Demas famia: van der Linden, Paskel, Dabian, Thijzen, Angela, de Lange, Wever, Rios, Krosendijk, de Cuba, Doyle, Griffith, Winterdal, Garcia, Bislick, Pietersz, Arendsz, Carolina, Hart, Zijlstra, Lopez, Milan, Everon, Koenig, Peters, Brete, Geerman, Arends, Schwengle, Rojer, Wouters, Ras, Maduro, Croes, de Kort, Kelly, Kock, Gomes, Dijkhoff

Acto di entiero lo tuma luga **diasabra 1 di februari 2025** entrante **1 or pa 4 or** na **Aurora Funeral Home**, despues lo sigui pa Santana San Hose na Savaneta.

Na luga di flor nos lo aprecia un donacion na Misa di Sagrado Curason na Savaneta pa contribui cu airco pa nos misa, pa esaki nos lo tin un caha disponibel.

Nos gradicimento ta bay na tur e personal di ambulance di IMSAN y dokter di cas Anthony cu semper a yuda den cualkier memento dificil

Nos disculpa cu si den e momentonan di nos tristesa nos lo por a lubida un famia of conoci.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Madre, de nombre ROSA
Eres la princesa de nuestros corazones
Es hora que cierres tus lindos ojos
para que descanses y mañana despertar sonriendo
en el cielo de felicidad.
Rosa, eres la flor
que ha nacido en nuestro jardín.
Te recordaremos con amor
porque para nosotros has sido
la más bella de las rosas florecidas



Cu un dolor profundo, pero a la ves cu pas den nos curason, nos ta anuncia morto di:

Sra. viuda Rosalinda Ramona Larmonie-Gonzalez

Mihor conoci como 'Rosa' of 'Duy'
Na bida viuda di Harold Larmonie
Naci na Cuba dia 04 september 1937
Fayece na Aruba dia 25 januari 2025

Yiunan:
Tania Vos-Larmonie y esposo Johannes 'Jan' Vos
Luis Larmonie y esposa Arlina Larmonie-Howell
John 'Johnny' Larmonie
Edward 'Juni' Larmonie y esposa Marta Larmonie-Sanchez-Zapata
†Jose 'Joselito' Larmonie
Manera yiu: Jessica Croes y famia
Nieto y nietanan:
Tatiana Tromp y Roland Hart
Rosalie Tromp y Alexander Lejuez
Ciriac Tromp y Ruthmila Paskel
Robbert Larmonie
Jane Wierenga-Larmonie y Remco Wierenga
Jesse Larmonie
Luis 'Luisito' Larmonie
Jonathan Larmonie
Erold Larmonie y Jennifer Hooplot
Teron Larmonie y Geena Weitering
Morelia Larmonie y famia
Derrell Larmonie
Marisol Colina-Larmonie y Richen Colina
Christopher Croes
Christal Croes

Manera nieta: Fran-Jessca Lopes
Cerca di famia: Giovanni Ras, Franklin Lopes, Ashram Persaud

Bisanieto y bisanietanan:
Tara Ras, Amber Ras
Aiden Tromp, Leila Tromp
Isaly Larmonie
Izzy Wierenga, Bodi Wierenga
Zion Nicolaas, Jaydon Nicolaas, Claudius Phillips Jr.
Lena Larmonie, Keyzion Larmonie, Genesis Larmonie
G-Vanthley Larmonie, Vayenna Sterling
Novella Larmonie, Derlysha Larmonie
Jerlainy Colina, Richmary Colina
Sailor-Ann Croes
Sua y cuñanan y famia
Su grupo di domino "Team Divas":
Zandra Briezen y Robby Koolman, Glenda Koolman, Aniera Briezen, Joanne Bardouille, Carlos Albertus y Claudine Ho Kang You

Su bon bisiñanan, amistadnan, famianan na Aruba, Cuba, USA y México:
Gonzalez, Garcia, Larmonie, Tromp, Vos, Sanchez- Zapata, Botta, Paskel, Hart, Ras, Howell, Lopes, Croes, Nicolaas, Wierenga, Lejuez, Persaud

Un danki grandi di curason ta bai na su:
Dokternan: dr.Selene Kock, dr.Caroline Becker dr. van Ool y dr.Fingal
Pastor: apostel Gilbert Martes

Nos ta pidi disculpa si en caso por a lubida algun persona den nos tristesa

Dia di condolencia lo tuma lugar ariba **dialuna, 03 februari 2025, 7-9 pm**. Aurora Funeral Home.
Acto di entiero lo tuma lugar ariba **diamars, 04 februari 2025, 2-4 pm**. Aurora Funeral Home.
Lamentablemente no ta ricibi bishita na cas despues di entiero.

Congo: Rebeldenan den Goma ta bisa cu nan ta planea pa hiba nan pelea pa e capital

(AP)—Rebeldenan cu a captura e ciudad mas grandi den parti oost di Congo a bisa diahuebs cu nan kier tuma nan pelea pa e capital, Kinsasha, mientras e presidente di Congo ta haci yamado pa mobilisacion masivo di ehercito pa resisti e rebelion.





Den un mensahe di video, e minister di Defense Congoles, Guy Kabombo Muadiamvita, a bisa cu el a dirigi plannan pa cualkier dialogo cu e rebeldenan pa "ser completamente anula."

"Nos lo keda den Congo y bringa. Si nos no ta keda bibo aki, nos ta muri aki," el a bisa. Durante un reunion unda nan a busca pa afirma nan control riba e ciudad di Goma y e teritorionan den e provincia di South Kivu, e rebeldenan di M23 a bisa cu nan ta habri pa dialoga cu e gobierno, y tambe nan a propone pa avansa pa e capital, mas cu 1,500 kilometer leu.

E lider di Ruanda, Paul Kagame, a bisa cu el a papia cu e presidente di Angola, Joao Lourenco—un mediador den e conflicto cu tambe a reuni cu lider di Congo un dia prome—y ambos lider a compromete na traha cu otro paisnan Africano pa resolve e hostilidad.
E rebeldenan M23 ta ser sosteni pa mas cu 4,000 trupa for di Ruanda, segun expertonan di e Organisacion di Nacionnan Uni (ONU), hopi mas compara cu na 2012 ora nan a captura Goma pa prome biaha. Nan ta un di mas cu 100 grupo arma bringando pa control den e parti oost di Congo, cual tin depositonan robusto di mineral cu un balor di 24 triyon dollar cu ta critica pa hopi aparato tecnologico na mundo.

Presidente Congoles Félix Tshisekedi, mientras tanto, a haci yamado riba hobennan pa registra pa e ehercito, mientras un reunion di bisiñanan a puntra e gobierno Congoles pa papia cu e rebeldenan. E lider di Ruanda tambe a menasa un "acuerdo" cu cualkier confrontacion cu Sur Africa, cual a keha cu e bringamento a resulta den e asesinato di mantenedornan di paz Sur Africano.

Ex reportero di deporte di Fox Sport Julie Stewart-Binks ta acusa ehecutivo top di agresion

(AP) - Un ex eportero di Fox Sports a entrega un demanda contra e canal y ehecutivo top Charlie dixon, bisando cu el a agredi su persona sexualmente despues di a manipula su persona pa drenta su camber di hotel y papia tocante plannan di Super Bowl den 2016, pa despues ser saca for di su trabao ora cu el a lucha contra esaki.

Julie Steward-Binks a bisa den su keho, entrega na Los Angeles Coutny Superior Court, cu el a ser inspira pa entrega su keho ora cu e ex estilista di Fox Sports a entrega un demanda dia 5 di januari acusando cu ex anfitrion a haci varios avance sexual na su persona y cu Dixon a mishi cune.

Andrew Fegyveresi, vocero di Fox, a bisa den un email cu a atende e acusacionnan. "E acusacionnan aki ta di mas di 8 aña atras," su email a splica. "Na su momento, nos a contrata un tercer partido pa investiga y a atende esaki basa riba nan resultado."

E no a contesta na peticion pa elabora riba kico a resulta den e investigacion ni tampoco con a atende cu e resultado.



Trump ta bisa cu e lo impone tarifa riba Canada, Mexico y China awe

(AP)—Presidente Donald Trump a bisa ayera cu e lo impone tarifanan di 25% riba importacion for di Canada y Mexico y tarifanan di 10% riba productonan for di China efectivo awe, cual ta stimula e menasa di un aumento den prijs pa consumidornan Mericano.



Trump tin tempo ta menasando tarifa pa sigura miho cooperacion for di e paisnan pa stop inmigracion ilegal y e trafico di kimica usa pa fentanilo, pero el a priminti tambe pa usa tarifa pa aumenta fabricacion domestico y aumenta entrada pa e gobierno federal.

"Cuminsando mañan, e tarifanan ey lo ta implementa," e secretaria di prensa di e Cas Blanco, Karoline Leavitt, a conta reporteronan ayera. "Esaki ta promesanan cu a haci y promesanan manteni pa e presidente." Papiando cu reporteronan den e Oficina Oval mas despues, Trump a bisa cu no tin nada cu e pais por haci pa preveni e implementacion di e tarifanan awe.

E tarifanan aki ta carga riesgonan politico y economico pa Trump, ken tin solamente dos siman den e oficina presidencial. Hopi votado a sostene e Republicano riba e promesa cu e lo reduci inflacion, pero e posibilidad di tarifa por causa un aumento den prijs di productonan y posiblemente stroba e sectornan di energia, auto, carpinteria y agricultura.

Trump a bisa cu e ta pensando si e suministra un excepcion pa importacion di azeta for di Canada y Mexico. El a bisa diabierna cu e ta considerando un tarifa mas abao riba azeta, pero no ta claro si esaki lo tuma efecto ora e firma e orden awe.

Merca a importa casi 4.6 miyon bari di azeta diariamente for di Canada na october y 536,000 bari for di Mexico, segun e Administracion di Information Energetico. Produccion diario na Merca durante e luna ey ta conta pa un promedio di 13.5 miyon bari pa dia.

Trump a bisa anteriormente cu un tarifa di 10% riba importacion for di China lo ta prome riba otro tarifa riba productonan for di e pais.

"Nos lo anticipa pa tur pais tuma represalia," segun Wendy Cutler, un ex-negociador federal di comercio. China a responde agresivamente na e tarifanan cu Trump a impone riba productonan Chines durante su prome termino, implementando impuestonan di represalia riba exportacionnan agricultural Mericano riba sostenedornan di e presidente den e parti rural di Merca.

Ambos Canada y Mexico a bisa cu nan a prepara e opcion di tarifanan represalia si ta necesario, cual na su turno por causa un conflicto comercial cu analisisnan economico a bisa por trece daño na crecemento y acelera inflacion mas ainda.

Prome minister Canades, Justin Trudeau, a bisa ayera cu Canada ta cla cu un respuesta si Trump implementa e tarifanan, pero e no a duna mas detaye tocante esaki. Trudeau a bisa cu e tarifanan lo tin "consecuencianan desastroso" pa Merca, poniendo trabaonan di Mericanonan den peliger y causando un aumento den prijsnan. Trudeau ta reitera cu menos cu 1% di e crusamentonan ilegal y fentanilo den Merca ta bin for di Canada.

Presidente Mexicano, Claudia Sheinbaum, a bisa ayera cu Mexico a mantene un dialogo cu e equipo di Trump prome cu el a regresa na e Cas Blanco, pero el a enfatisa cu Mexico tin un "Plan A, Plan B, Plan C pa loke e gobierno Mericano dicidi."

"Awo ta hopi importante pa Mexicanonan sa cu nos semper ta bay defende e dignidad di nos pueblo, nos semper ta bay defende e respet di nos soberania y un dialogo entre igualnan, manera nos semper a bisa, sin subordinacion," Sheinbaum a remarca.

Liu Pengyu, un vocero pa e embahada Chines na Washington, a bisa cu e dos pais mester resolve nan diferencia via dialogo y consulta. "No tin ningun ganado den e guera di comercio of guera di tarifa, cual no ta sirbi ningun manda di mundo," Liu a bisa den un declaracion. "Apesar di e diferencianan, nos dos pais ta comparti interesnan comun y espacio pa cooperacion."

Un estudio e luna aki pa Warwick McKibbin y Marcus Noland di e Peterson Insititute for International Economics a conclui cu e tarifanan di 25% riba Canada y Mexico y tarifanan di 10% riba China "lo trece daño na tur economia envolvi, incluyendo Merca."



ARUBA VANDAAG®

Zaterdag 1 februari 2025 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Levenskwaliteit van kinderen in Aruba onder enorme druk

Pagina 2

Hof corrigeert uitspraak in zaak Flamingo wegens "een duidelijke fout"



Pagina 3

Eierenprijzen kunnen recordniveaus behouden voor de rest van het jaar



Pagina 4

ARUBAVANDAAG

Onderzoek onder basisschoolkinderen jaar toont aan

Levenskwaliteit van kinderen in Aruba onder enorme druk

Kinderen in Aruba worden met veel uitdagingen geconfronteerd en geven zelf aan dat er druk staat op hun fysieke en mentale gezondheid. Dit blijkt uit het onderzoek *Kwaliteit van het Leven* van de Jeugd in Aruba, uitgevoerd in opdracht van de ministeries van Sociale Zaken, Justitie en Onderwijs, als vervolg op een pilotonderzoek in 2019.



Een gerenommeerd team van onderzoekers voerde het onderzoek uit, bestaande uit professor Jan Hendriks van het Centrum tegen Criminaliteit van de Vrije Universiteit Amsterdam (VU), universitair hoofddocent Annemarie Slotboom van de afdeling Strafrecht en Criminologie van de VU, en Dr. Paula Kibbelaar, die het kwalitatieve onderzoek leidde. Dr. Kibbelaar werkt aan het Instituto Pedagogico Arubano (IPA) en heeft ruime ervaring met onderzoek in Nederland, de Verenigde Staten, Curaçao en Aruba.

Het eerste onderzoek uit 2019 was een pilot, maar gaf al een beeld van het welzijn van kinderen in Aruba. Door de wereldwijde impact van de COVID-19-pandemie ontstond echter de behoefte aan een breder onderzoek naar welzijn en gezondheid, inclusief de gevolgen van de lockdown, isolatie en economische onzekerheid voor kinderen in Aruba.
Leerlingen uit groep 5 en 6 van bijna alle basisscholen (leeftijd 10 tot 14 jaar) in alle districten beantwoordden vragen over vier thema's: school, thuissituatie, buurt en fysieke-mentale gezondheid (welzijn). Daarnaast werden schoolleiders, maatschappelijk werkers en zogenoemde IB'ers (gespecialiseerde docenten die kinderen met specifieke zorgbehoeften ondersteunen) geïnterviewd. Van elke basisschool, inclusief speciaal onderwijs, werden minimaal twee vertegenwoordigers bevraagd over dezelfde vier thema's als de kinderen. Daarnaast namen ouders uit verschillende districten deel aan het onderzoek.



"We hebben vier tot zes ouders uit elk van de zes districten van Aruba kunnen laten deelnemen aan onze focusgroepen, zodat we inzicht kregen in hun ervaringen met scholen, thuissituaties, buurten en het welzijn van hun kinderen en hun vrienden," aldus Dr. Kibbelaar.

Kibbelaar leidde het kwalitatieve onderzoek, waarin de gesprekken binnen de focusgroepen werden gevoerd, terwijl het kwantitatieve deel onder leiding stond van Hendriks en Slotboom van de VU, met ondersteuning van het IPA. Dit deel bestond uit een digitale enquête die door 2.600 kinderen tussen 2021 en 2023 werd ingevuld.
Belang van het onderzoek

Het is belangrijk om een goed beeld te krijgen van het welzijn van kinderen in Aruba, zodat er effectiever ingespeeld kan worden op hun behoeften. Daarom zou het ideaal zijn om het onderzoek regelmatig te herhalen om beter inzicht te krijgen in de ontwikkelingen van de jongste generatie op het eiland.
"Dat is de essentie van monitoring: beleid kan dan gebaseerd worden op correcte gegevens," benadrukken de onderzoekers. "Op basis van data kan beter worden bepaald hoe het onderwijsbeleid eruit moet zien en welke opleidingen docenten bijvoorbeeld nodig hebben."

Het zou goed zijn als Aruba structureel budget reserveert om het welzijn van de kinderen te blijven monitoren. Als Aruba daadwerkelijk een kenniseconomie en duurzame, inclusieve groei nastreeft waarin het welzijn van de gemeenschap centraal staat, "dan moeten we weten hoe het met de jeugd gaat." Onderwijs vormt de basis van de samenleving, en de thuissituatie binnen de sociaal-economische context van Aruba is kwetsbaar.

Dit monitoringsonderzoek is uniek, omdat het de eerste keer is dat kinderen zelf betrokken zijn bij het verzamelen van data over hun levenskwaliteit. "Duurzame en evenwichtige ontwikkeling betekent dat beleid moet aansluiten op de actuele behoeften, zonder negatieve gevolgen voor de toekomstige generaties. Dit betekent dat iedereen een fatsoenlijk leven moet kunnen hebben."

Vanuit deze visie willen de onderzoekers de kwaliteit van leven van jongeren in kaart brengen, in de context van een veilige school waar kinderen de begeleiding krijgen die ze nodig hebben en zich goed voelen. Hetzelfde geldt voor de buurten waarin kinderen wonen: "veiligheid, orde, hygiëne en infrastructuur zijn essentieel voor een goede levenskwaliteit."

Dit betekent bijvoorbeeld dat de politie continu aanwezig moet zijn in de wijk en dat er gezonde naschoolse activiteiten moeten worden aangeboden. Hierin kunnen niet-gouvernementele organisaties een belangrijke rol spelen, zoals buurtcentra. Even belangrijk is de steun aan ouders in de opvoeding van hun kinderen.

"De helft van de gezinnen bestaat uit een alleenstaande ouder. In de meeste gevallen is dat de moeder, maar er zijn ook vaders die alleen voor hun kinderen zorgen. Er zijn veel migrantengezinnen die hun kinderen niet goed kunnen begeleiden in het onderwijs. Er zijn veel sociaal-economische problemen binnen huishoudens in Aruba, waarbij financiële uitdagingen, versterkt door de pandemie, een grote rol spelen."

Al deze factoren hebben een emotionele impact op ouders, en kinderen ervaren dat ook. "Met andere woorden: om het welzijn van kinderen te verbeteren, moet er een ketensamenwerking zijn tussen sociale, justitiële en onderwijsinstanties," aldus Dr. Kibbelaar tegenover *Bon Dia Aruba.*



Nog steeds geen consensus voor de consensuswet...

Na de informatieve vergadering van de Staten van afgelopen week is onze conclusie dat er nog steeds geen antwoord is op de bestaande vragen. Men zal moeten wachten totdat het uiteindelijke voorstel bekend is en het Arubaanse parlement zal beslissen of er steun bestaat voor het voorstel.

Met een 'deadline' van 1 mei aanstaande waarop het voorstel bij de Tweede Kamer moet zijn aangeleverd en Aruba nog steeds zonder een nieuw kabinet zit, ziet die einddatum er niet bepaald realistisch uit. Bovendien was het, al betrof het niet een Statenvergadering om het debat over de wet te voeren, nogal duidelijk dat de uiteindelijke versie van het wetsvoorstel in Aruba niet zonder meer goedkeuring zal verkrijgen.

Als het wetsvoorstel in de Staten wordt verworpen wordt de consensusrijkswet geen realiteit en we blijven voorlopig met de lokale toezichtwet zitten. Nederland zal dan een ander alternatief moeten overwegen om het financieel toezicht binnen een wettelijk kader van het Koninkrijk zelf onder te brengen.

Maar nu even aandacht voor de zaken waarover nu nog een akkoord moet worden bereikt tussen Nederland en Aruba. Bijvoorbeeld de kwestie van de personeelsuitgaven, waarvoor het IMF een voorstel zal doen welke uitgaven onder die norm, van 10% van het BBP van elk jaar, zullen vallen. Die norm, door Aruba zelf voorgesteld, heeft in het oorspronkelijke Nederlandse wetsvoorstel een iets bredere definitie gekregen dan wat Aruba voorstelt. Ook wenst Aruba, volgens de premier, een exactere bepaling van de beëindiging van het toezicht in de wet. Dat lijkt een redelijk voorstel dat kans maakt om goed geregeld te worden. Ook een flexibelere vorm voor het hanteren van de financiële normen, met meer ruimte om de overschotten naar eigen inzicht in te zetten. Dit zal ook beter kunnen naarmate de tijd verstrijkt en Aruba zich ook aan de afspraken houdt. Dit houdt niet alleen in dat men de egels van de wet naleeft, maar ook dat het raamwerk voor de algemene verbetering van het overheidsfunctioneren wordt uitgevoerd en gehandhaafd, inclusief het financieel beleid. Een enkele blik op de huidige stand van zaken van de jaarrekeningen, inclusief de goedkeurende accountantsverklaring, die een eeuwigheid lijken te duren, zegt al genoeg over hetgeen nog gedaan moet worden.

Een andere kwestie ter tafel is de wens van de Arubaanse regering om een begrotingskamer in te voeren, iets wat op zich lofwaardig lijkt maar toch ook bepaalde problemen met zich meebrengt. Het lijkt voor de hand te liggen dat een dergelijke begrotingskamer in de grondwet opgenomen moet worden, hetgeen een grondwetswijziging vereist, met een twee derde meerderheid in de Staten. Een moeilijk te realiseren project dus. Dat is niet het enige probleem; het andere is dat we dan twee organen hebben die advies verschaffen over de begroting, de Raad van Advies (RvA) en de begrotingskamer. Wordt de begrotingswet uit de taken van de RvA gehaald en in handen van de begrotingskamer gegeven? Niet dat dit zoveel verschil zal maken want onze opeenvolgende regeringen hebben alle de slechte gewoonte gehad om zich niets van het advies van de Raad aan te trekken en dat zal bij de begrotingskamer niet anders zijn. Maar, gezien de bijkomende kosten voor een begrotingskamer, zou het dan niet een beter idee zijn om de RvA te versterken met de professionele ondersteuning die de begrotingskamer zou krijgen, om met voorrang de begroting aan te pakken? Naast deze vragen moet ook rekening worden gehouden met de wijze waarop in de grondwetswijziging de benoeming (en ontslag) van de leden van de begrotingskamer wordt geregeld. We kunnen nu bij de Ombudsman, die ook in de grondwet zou worden opgenomen, zien dat de wijze van benoeming en ontslag, bij gewone meerderheid in de Staten, niet voldoet als de wijze waarop autoriteiten in een als hoog college van staat te noemen instelling moeten worden benoemd, zeker waar het gaat om de onafhankelijke uitoefening van hun functie waarin men juist van mening kan verschillen met de regering van het moment. Per slot van rekening moeten politieke benoemingen in een begrotingskamer niet alleen ongewenst zijn, maar liever nog onmogelijk worden gemaakt.

Wellicht spelen deze overwegingen nu geen rol in het publieke debat maar dit lijkt ons wel noodzakelijk, zeker omdat de regering van Aruba naar onze mening een begrotingskamer wenst als vervanging van het College Aruba financieel toezicht (CAft), waarin men het gevoel heeft de teugels niet in handen te hebben. Maar dat zal niet anders kunnen, want het is nu eenmaal het toezicht van het Koninkrijk en dat zal nog wel enige tijd zo blijven. In de huidige onderhandelingen wordt met Nederland gesproken over de rol van het CAft, volgens onze premier. Ongetwijfeld hebben opeenvolgende kabinetten problemen gehad met het functioneren van dit college, maar als medium of als burger kan men hier anders tegenaan kijken, omdat dit adviesorgaan voor een zekere transparantie heeft gezorgd die we nooit hebben gekend, onder geen enkele regering. De genoemde traagheid in de aflevering van de jaarrekeningen illustreert deze problemen op duidelijke wijze. Dus heeft het financieel toezicht voordelen opgeleverd, zeker wat het algemeen belang betreft.

Tenslotte nog een opmerking over de indruk die onze premier heeft gewekt dat de rijkswet boven is komen drijven tijdens de coronacrisis. Dit is niet correct, het plan voor de rijkswet bestond al in 2015, maar de toenmalige Arubaanse regering is erin geslaagd dit om te buigen tot een Arubaanse versie, met dezelfde inhoud. Na de sabotagepoging in 2019 van de partij van de premier om het Koninkrijk uit de wet te spelen heeft Nederland besloten dat het zo wel genoeg was met die Arubaanse wet. Er kan dus nu geconcludeerd worden dat de premier akkoord is gegaan met de verdere inhoud van het toezicht in de Rijkswet? Laten we even afwachten hoe het parlement gaat handelen; wellicht moet Nederland alsnog andere wegen bewandelen om tot een rijkswet te komen.

Hof corrigeert uitspraak in zaak Flamingo wegens "een duidelijke fout"

Op 22 januari jongstleden heeft het Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba uitspraak gedaan in de zaak Flamingo, waarin de huidige parlementariër en fractieleider van de PPA in het parlement, Otmar Oduber, werd veroordeeld. Zijn straf hield onder meer in dat hij drie jaar lang niet als ambtenaar mocht werken en geen publiek ambt mocht bekleden. Afgelopen maandag ontvingen Oduber en zijn advocaat echter het bericht dat er een wijziging in zijn straf was aangebracht.

Deze correctie van de uitspraak, die volgt op het vonnis van 22 januari 2025 in de strafzaak Flamingo, wijst op een fout in de oorspronkelijke uitspraak die moest worden gecorrigeerd.

Dit nieuws veroorzaakte verwarring in de gemeenschap, waarbij velen zich afvroegen of deze wijziging wettelijk toegestaan was. Een rechterlijke uitspraak kent altijd een periode voordat deze onherroepelijk wordt, vooral omdat beide partijen, in dit geval zowel het Openbaar Ministerie als Oduber, in beroep kunnen gaan.
In dit geval is de correctie juridisch juist en toegestaan, omdat deze in het voordeel van de veroordeelde persoon uitvalt.
De zaak betrof vijf aanklachten, en omdat de rechter bepaalde dat niet alle aanklachten bewezen waren, was er onvoldoende grond om Oduber zijn passief kiesrecht en parlementaire functie te ontnemen. Om deze reden heeft de rechtbank de uitspraak gecorrigeerd en de strafmaatregel geschrapt die hem verbood een publiek ambt te bekleden.

Als geen van beide partijen beroep aantekent, wordt de uitspraak na een bepaalde periode onherroepelijk.
Duidelijke fout in de uitspraak
In het correctiedocument stelt de rechter dat er sprake was van een "duidelijke fout" in de oorspronkelijke uitspraak en dat de basis voor de opgelegde strafmaatregel zich leende voor correctie via een aanvullend vonnis.
Het document legt uit dat de uitspraak duidelijk aangaf dat Oduber werd vrijgesproken van de aanklacht van passieve corruptie, zoals aanvankelijk was gesteld, maar dat poging tot fraude, fraude en misbruik van functie wél bewezen werden geacht.
De rechtbank heeft echter ten onrechte de bijkomende straf opgelegd van het ontnemen van het passief kiesrecht en nam dit op in het operationele deel van de uitspraak als volgt: "de verdachte wordt het recht ontzegd om voor een periode van drie (3) jaar gekozen te worden als lid van algemene vertegenwoordigende organen."
Omdat er geen wettelijke basis was voor deze strafmaatregel, werd deze geschrapt.

De rechtbank oordeelde dat noch de veroordeelde persoon, noch het Openbaar Ministerie enig juridisch belang zou schaden door deze fout te corrigeren.
Het correctiedocument bepaalt dat op pagina 50 van de uitspraak de verwijzing naar "het passief kiesrecht" geschrapt moet worden.
Daarnaast bepaalt de rechtbank dat op pagina 52 van de oorspronkelijke uitspraak de opgelegde bijkomende straf: "de verdachte wordt het recht ontzegd om voor een periode van drie (3) jaar gekozen te worden als lid van algemene vertegenwoordigende organen" nietig is.
De rechtbank benadrukt dat deze correctie de oorspronkelijke uitspraak volledig intact laat en een integraal en onafscheidelijk geheel vormt met de eerste uitspraak. Dit betekent ook dat er geen nieuwe beroepstermijn ingaat.
Deze correctie werd uitgesproken door rechter T.E. van der Spoel, bijgestaan door griffier J. Spanner, en ondertekend op 27 januari 2025.

Politieke gevolgen

Deze correctie betekent dat Oduber in het parlement kan blijven als fractieleider van de PPA.
Tijdens de verkiezingscampagne verklaarde Oduber in een politiek debat dat hij zich zou terugtrekken als parlementariër in het geval van een veroordeling.

Op 22 januari, na de oorspronkelijke uitspraak, bevestigde hij deze belofte opnieuw: "Ik blijf bij mijn standpunt dat als er een veroordeling is, als er een straf is, ik geloof dat we als parlement, als we respect willen tonen voor dit instituut, bij onszelf moeten beginnen. Dat is de politieke verandering die we zoeken."
Het is nog niet duidelijk welke beslissing Oduber zal nemen, of hij in beroep zal gaan of zich terugtrekt. Volgens de laatste informatie heeft hij overleg gepleegd met zijn partij om te bepalen of hij de PPA in het parlement blijft vertegenwoordigen of zich terugtrekt, zoals hij eerder aangaf.

Strafmaat

In de zaak Flamingo heeft de rechter, op basis van het beschikbare bewijsmateriaal, bepaald dat Oduber een gevangenisstraf van 365 dagen krijgt, waarvan 319 dagen voorwaardelijk met een proeftijd van drie jaar.
Dit betekent dat Oduber effectief slechts 46 dagen gevangenisstraf kreeg, die hij al heeft uitgezeten. Hierdoor hoeft hij niet naar de KIA-gevangenis.
Naast de gevangenisstraf veroordeelde de rechter Oduber tot 240 uur taakstraf. Indien hij deze niet uitvoert, zal hij een aanvullende celstraf van 120 dagen krijgen.

Eierenprijzen kunnen recordniveaus behouden voor de rest van het jaar

Nieuws uit de Verenigde Staten wijst erop dat de hoge eierprijzen naar verwachting het hele jaar door aanhouden. Berekeningen tonen aan dat dit te wijten is aan de aanhoudende vogelgriep en inflatie.



Volgens prognoses van de Amerikaanse landbouwafdeling (USDA) zullen de eierprijzen in 2025 naar verwachting met ongeveer 20 procent stijgen, vergeleken met een algemene voedselprijsstijging van ongeveer 2,2 procent. Vlees, koffie en sinaasappelsap behoren tot de voedingsmiddelen met de hoogste prijsstijgingen, maar eieren ondervinden een unieke impact door de agressieve prijsschommelingen in de pluimveesector, die de aanvoer onder druk zetten, aldus CNN.

Terwijl sommige staten in de VS afgelopen jaar aan vogelgriepuitbraken ontsnapten, meldden vele anderen een heropleving van het virus, waardoor in november en december ongeveer 17,2 miljoen legkippen stierven. Dit aantal is bijna de helft van alle pluimveedieren die in 2024 aan de ziekte bezweken, volgens de USDA.

De gemiddelde prijs voor een dozijn grote eieren van categorie A in de VS bedroeg in december $4,15, een stijging ten opzichte van $3,65 in november, volgens het Bureau of Labor Statistics. Ook stegen de eierprijzen in december met meer dan 36 procent op jaarbasis, volgens de Amerikaanse Consumentenprijsindex.

"Ik wil geen brenger van slecht nieuws zijn, maar de situatie blijft voorlopig zo," zei Emily Metz, CEO van de American Egg Board. "Totdat we langere tijd zonder nieuwe besmettingen zitten, zal de huidige situatie met schaarste en hoge prijzen blijven bestaan."

De eiersector heeft al meer dan 20 opeenvolgende maanden een recordhoge vraag gezien, aldus Metz. De vraag, die toeneemt tijdens feestdagen, draagt bij aan de prijsstijging.

Sommige winkels in de VS hebben volgens CNN beperkingen opgelegd aan het aantal eieren dat klanten per bezoek mogen kopen. De USDA verklaarde in haar marktanalyse dat dit een poging is om de voorraad te verlengen, aangezien "mensen paniekaankopen zijn gaan doen," zoals Metz beschrijft.

"Mensen erkennen de waarde van eieren, zelfs bij een lichte prijsstijging, en beschouwen ze als een onmisbaar onderdeel van hun dagelijks leven," voegde Metz toe.

Wereldwijde zorgen

Zolang de vogelgriep aanhoudt, blijven de prijzen hoog. Er zijn uitbraken gemeld in onder andere Californië, Indiana, Missouri, North Carolina en Ohio, aldus de USDA. In januari stierven ongeveer 8,3 miljoen vogels door de uitbraken.

Ook eierproducenten en groothandelaren hebben de prijzen in recente maanden drastisch verhoogd. In New York steeg de groothandelsprijs voor een dozijn grote eieren naar $7,24, terwijl deze in het Midwesten opliep tot $6,84. In Californië daalden de prijzen iets tot $8,35 per dozijn.

Dit heeft gevolgen voor de supermarkten, die de prijzen op record- of bijna-recordniveaus houden, aldus de USDA. De vogelgriepuitbraken hebben pluimveebedrijven getroffen die legkippen fokken, waardoor de jonge kippenpopulatie, nodig om de verliezen te compenseren, aanzienlijk is geslonken.

In Japan werden deze maand ongeveer 50.000 kippen geruimd na een vogelgriepuitbraak, de 19e in dit seizoen, volgens het Japanse ministerie van Landbouw. Enkele dagen eerder moesten fokkerijen daar 267.000 vogels ruimen.

Situatie in de regio

In onze regio heeft de Pan-Amerikaanse Gezondheidsorganisatie (PAHO) een interactieve monitor gelanceerd om vogelgriepgevallen in Noord- en Zuid-Amerika in kaart te brengen.
Deze online tool toont tabellen en kaarten met uitbraken onder mensen, pluimvee en wilde vogels, evenals zoogdieren in de regio, op basis van gegevens van de Wereldorganisatie voor Diergezondheid (OMSA). Dit versterkt de actieve monitoring en helpt bij het voorkomen van een mogelijke overdracht van het virus op mensen.

PAHO heeft ook een tijdlijn gepubliceerd over vogelgriep in het Amerikaanse continent, met belangrijke gebeurtenissen van 2020 tot december 2024. Dit onderstreept het belang van regionale en wereldwijde samenwerking bij het monitoren en beperken van de verspreiding van ziekten zoals vogelgriep.

Volgens PAHO hebben landbouwautoriteiten in Argentinië, Bolivia, Brazilië, Canada, Chili, Colombia, Costa Rica, Cuba, Ecuador, de VS, Guatemala, Honduras, Mexico, Panama, Peru, Uruguay en Venezuela uitbraken van vogelgriep vastgesteld in pluimvee, commerciële boerderijen, wilde vogels en zoogdieren. Het feit dat 15 Latijns-Amerikaanse en Caribische landen nu getroffen zijn, is een ongekende situatie. De uitbraken komen voornamelijk voor langs de Pacifische trekroute van trekvogels.

Zoals vermeld, kan dit betekenen dat de eierproductie in onze regio ook wordt beïnvloed, wat de prijzen verder opdrijft.



Eierprijzen in Aruba

Al maanden maken inwoners van Aruba zich zorgen over de beperkte beschikbaarheid en de hoge eierprijzen op het eiland.

Lokaal kan er weinig worden gedaan om de prijzen van geïmporteerde eieren uit de VS en andere landen te reguleren, aangezien producenten zelf hun prijzen bepalen.

In september meldde de Dienst Economische Zaken (DEACI) dat de prijs voor lokaal geproduceerde bruine eieren op Afl. 6,80 per dozijn bleef, terwijl witte eieren in sommige supermarkten rond de Afl. 7,75 kostten.
Toch klagen consumenten regelmatig over een tekort aan lokaal geproduceerde eieren, waardoor velen gedwongen worden de veel duurdere geïmporteerde eieren te kopen.

Volgens de Arubaanse Consumentenprijsindex van december registreerde de categorie "melk, kaas en eieren" een "significante" prijsstijging van 0,4% in de afgelopen maand en een stijging van 4,2% ten opzichte van december 2023.

Vorige maand deelden inwoners op sociale media foto's van lege schappen in winkels, waar geen eieren meer te vinden waren. Dit komt doordat slechts ongeveer 15% van de eieren die in Aruba worden geconsumeerd, lokaal wordt geproduceerd. Schaarste is inmiddels een normaal fenomeen geworden, tenzij men bereid is fors te betalen voor deze basisbehoefte.

Bon Dia Aruba nam contact op met premier Evelyn Wever-Croes om te vragen naar de regeringsplannen voor deze situatie. Amerikaanse media rapporteren immers dat de hoge prijzen voorlopig niet zullen dalen en dat er druk op de bevoorrading staat. Wever-Croes gaf aan dat zij minister van Economische Zaken Geoffrey Wever zal vragen om de kwestie te beantwoorden. Minister Wever beloofde tijdens het weekend een reactie te geven.

In oktober kondigde minister Wever aan dat "23 ondernemers interesse hebben getoond in de commerciële eierproductie in Aruba." Hij verklaarde dat het doel is om de binnenlandse productie te verhogen.
"Volgens gegevens van de Dienst Economische Zaken werden in 2023 in totaal 738.000 eieren lokaal geproduceerd, wat 15% van de totale eierconsumptie in Aruba vertegenwoordigt. Het doel van het ministerie is om deze cijfers te verdubbelen en in 2026 de productie op 1,4 miljoen eenheden te brengen, gezien het groeipotentieel van de sector."

Destijds zei Wever dat de volgende stap zou zijn om "de verschillende uitdagingen van ondernemers aan te pakken, zoals de uitbreiding van terreinen." Echter, sindsdien is er geen verdere informatie verstrekt.

Demissionair premier reist volgende week naar Nederland voor overleg over 1 mei-deadline en Rijkswet-onderhandelingen

Deze week heeft demissionair premier Evelyn Wever-Croes een update gegeven over de onderhandelingen rondom de Rijkswet Financieel Toezicht tijdens een openbare bijeenkomst in het parlement. Ze besprak hoe Aruba op dit punt is beland, de ontwikkelingen van de afgelopen jaren en de huidige stand van zaken.



Wever-Croes herinnerde eraan dat Aruba in 2020 zwaar werd getroffen door de COVID-19-pandemie, wat een daling van 25% van het BBP veroorzaakte. Hierdoor moest de regering financiële steun zoeken bij Nederland, dat bereid was leningen te verstrekken, maar onder strikte voorwaarden. Maandelijks moest Aruba aangeven hoeveel geld nodig was, maar Nederland verstrekte steeds minder dan gevraagd.

In juni 2020 gaf Aruba aan dat de opgelegde voorwaarden onwerkbaar waren, waarna Nederland met een hervormingspakket kwam, bestaande uit twee Rijkswetten: de Rijkswet Aruba Financieel Toezicht (RAft) en de Caribische Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling (COHO). Nederland stelde COHO voor om te waarborgen dat Aruba een sterke en veerkrachtige economie zou krijgen om de leningen terug te kunnen betalen. De RAft werd voorgesteld omdat Nederland extra toezicht wilde vanwege de verstrekte leningen.

De Arubaanse regering organiseerde nationale sessies met belanghebbenden, vakbonden en politieke partijen – ook die buiten het parlement – om tot een gezamenlijke onderhandelingslijn te komen. De regering reisde vervolgens naar Nederland om te pleiten voor gunstigere voorwaarden, maar Nederland weigerde verdere leningen zonder een akkoord over de Rijkswetten.

Aruba bevond zich in een kritieke situatie en leende in september 2020 geld van de lokale markt tegen een iets hogere rente om de verplichtingen na te komen terwijl de onderhandelingen met Nederland doorgingen. In november werd de regering echter gedwongen in te stemmen met de Rijkswet, omdat er geen geld meer beschikbaar was.

Op 13 november 2020 ondertekende Aruba een akkoord met Nederland, onder de voorwaarde dat de onderhandelde wetten naar de Raad van State werden gestuurd. Aruba verwachtte dat de Raad kritisch zou zijn. Volgens Wever-Croes was het een moeilijk maar noodzakelijk besluit, omdat er geen andere financiële middelen meer waren.

Nederland bleef Aruba liquiditeitssteun bieden en de hervormingen werden ondergebracht in het Landspakket. Over het Landspakket zelf had Aruba weinig bezwaren, omdat 80% van de voorgestelde hervormingen overeenkwam met wat Aruba zelf als noodzakelijk beschouwde. Het probleem lag vooral bij de Rijkswet die het Landspakket moest reguleren: de COHO-wet.

Na kritiek van de Raad van State op de COHO-wet, en stevige onderhandelingen met Nederland, Curaçao en Sint-Maarten, werd COHO ingetrokken en vervangen door een onderlinge regeling, geen Rijkswet. Aruba probeerde hetzelfde te bereiken voor de RAft, maar slaagde daar niet in.

Op 10 oktober 2023 moest een akkoord worden bereikt over de terugbetaling van de pandemieleningen. De eerste twee jaar was er geen rente, maar vanaf oktober 2023 moest er een percentage worden vastgesteld. Het parlement stemde in met een motie om RAft in te trekken, maar Nederland dreigde met een 'default' als Aruba niet akkoord ging. Onder druk ondertekende de regering uiteindelijk een leningsovereenkomst met een rente van 6,9%, een zeer hoog percentage.

Het parlement gaf de regering opdracht verder te onderhandelen met Nederland om de rente te verlagen en ervoor te zorgen dat Aruba's parlementaire autonomie gewaarborgd bleef. Er moest ook een duidelijke exit-clausule in de wet komen.

In maart 2024 ontstond er ruimte voor heronderhandeling en op 4 juni bereikten Aruba en Nederland een nieuw akkoord: de RAft werd afgeschaft en er werd een hybride oplossing gevonden met een nieuwe Rijkswet. Deze nieuwe wet zou slechts een kader en definities geven, terwijl de numerieke normen in een Arubaanse landsverordening zouden worden opgenomen, onder controle van het parlement.

Verder werd afgesproken dat Aruba's schulden van vóór COVID ook tegen een lagere rente konden worden geherfinancierd. Daarnaast zou Aruba de financiële normen herzien, aangezien de huidige normen voor een land met een begrotingstekort gelden, terwijl Aruba nu een begrotingsoverschot heeft. Nederland stemde ermee in dat het IMF deze herziening zou uitvoeren en het rapport wordt binnenkort afgerond.

Volgens het akkoord van juni 2023 moet de nieuwe Rijkswet uiterlijk op 1 mei 2024 worden ingediend bij de Tweede Kamer en het Arubaanse parlement.



Wever-Croes reist volgende week naar Nederland om hierover te overleggen met de Staatssecretaris. De onderhandelingen verlopen volgens haar goed, maar vinden nog plaats op ambtelijk niveau; bestuurlijk overleg is nog niet begonnen. De vertraging wordt grotendeels veroorzaakt door de IMF-rapportage.
Belangrijke onderhandelingsthema's zijn de IMF-voorstellen, de noodzaak van een goede exit-clausule en de rol van het College Aruba financieel toezicht (CAft). Ook wordt gekeken naar de oprichting van een onafhankelijke Begrotingskamer voor Aruba.

"Het doel van deze onderhandelingen is een wet die gunstiger en flexibeler is voor Aruba dan de huidige situatie," aldus Wever-Croes.

Ze benadrukte dat er nog geen concrete beslissingen zijn genomen en dat het parlement altijd eerst zal worden geïnformeerd voordat definitieve afspraken worden vastgelegd.

Een voorspoedig 2025 is niet in onze handen...

We hebben economisch gezien een heel goed 2024 afgesloten en het is niet alleen Aruba die dat voorrecht geniet. Het merendeel van de landen in onze regio heeft die vooruitgang ook meegemaakt. Volgens de regionale toerisme-organisatie Caribbean Tourism Organization (CTO), hebben landen als Puerto Rico, Dominicaanse Republiek en Jamaica een forse groei gezien van hun toerisme, van meer dan 19% in vergelijking met het voorgaan de jaar. Een van de dissonanten was Cuba, dat de problemen op het gebied van de infrastructuur, onder andere de stroom- en brandstofvoorziening, bijna heeft zien ontaarden in een complete instorting van de economie, inclusief een veel beperktere aankomst van toeristen.

Als we de regionale situatie bekijken met de bril van het toerisme zelf, dan kunnen we een even voorspoedig 2025 voorzien. Maar, als we toch even rekening houden met wat er in de wijdere wereld aan de gang is, vooral in de Verenigde Staten, dan beginnen onze zorgen vorm te krijgen. Sinds Donald Trump de teugels van dat land stevig in handen heeft hebben we een ware stortvloed aan uitvoeringsbesluiten kunnen zien die, ironisch genoeg, vooral grote bezorgdheid teweeg heeft gebracht bij de bondgenoten van de VS. Zijn aankondiging van het nemen van maatregelen om het Panamakanaal weer in handen te krijgen en zijn dreigementen geuit aan het adres van Mexico en Canada over het opleggen van extra importtarieven op hun exportproducten, kunnen grote gevolgen hebben voor de economische situatie in het land en ver daarbuiten. Er is een begin gemaakt met de lokale maatregelen, zoals de massale deportatie van personen, vooral uit Latijns-Amerika, die geen geldige verblijfspapieren hebben. Er zijn nu al berichten dat de landbouwoogst bedreigd wordt vanwege het wegblijven van duizenden werkers die bang zijn om opgepakt te worden. Het werk in de land- en tuinbouw wordt al decennialang vooral gedaan door illegaal aanwezige arbeidskrachten en deportatie kan grote gevolgen hebben voor de aanvoer van groente en fruit in de grote steden en uiteraard ook voor de export. Ons eiland is zelf een van de gebieden die grotendeels afhankelijk zijn van aanvoer van producten uit de VS. Het huidige probleem van de eierproductie, vanwege de vogelgriepepidemie, kan nog veel erger worden.

De kwestie van het Panamakanaal vereist enige speciale aandacht. De Trump-regering beschuldigt de Panamese regering van het overdragen van te veel macht aan China in het beheer van het kanaal, met de Amerikaanse vrees dat in het geval van een conflict de Chinese regering de toegang tot het kanaal zou kunnen blokkeren, hetgeen gevolgen zou hebben voor de internationale handel en ook de Amerikaanse belangen. De zaak lijkt ons iets gecompliceerder dan simpelweg Trump die iedereen aan het bedreigen is. De reacties in onze regio op de acties van Trump hebben aangetoond hoe nauw en hartelijk de relaties zijn die China in economisch en politiek opzicht heeft weten op te bouwen in verschillende landen. Dit is niet een verschijnsel van de laatste jaren maar iets waarmee wijzelf ook in het verleden te maken hebben gehad. Een tiental jaren geleden, tijdens de pogingen om de raffinaderij nieuw leven in te blazen, zijn er ook onderhandelingen geweest met een Chinees bedrijf en logischerwijze dus ook met de Chinese overheid. Het bleek dat de Chinese partners niet zozeer geïnteresseerd waren in de raffinaderij maar wel in het uitgestrekte terrein dat geschikt was voor nogal wat andere activiteiten. En waarom ging het akkoord niet door? Omdat de Nederlandse regering ingreep, gezien het feit dat China het terrein voor 100 jaar in handen wilde krijgen, met hun eigen krijgsmacht ter plaatse; dus een situatie van 'een staat binnen de staat', iets wat onacceptabel was binnen het Koninkrijk. De rest van het verhaal is bekend: de Chinezen kregen in Jamaica de 'deal' die men in Aruba niet kon krijgen. Behalve een haven voor de afhandeling van vracht heeft China zoals gebruikelijk ook veel andere investeringen in het land en doet ook mee op het gebied van de opbouw van infrastructuur, zoals wegen en ziekenhuizen.

Het moge duidelijk zijn dat voor de Amerikaanse regering, niet uitsluitend de huidige regering van Trump, de Chinese activiteiten in de regio hen zorgen baren. Het probleem is echter dat de agressieve wijze waarop Trump zaken benaderd niet helpt om de landen in de regio te overtuigen van het feit dat hun belangen gediend zouden zijn met een goede verstandhouding met de VS. Van de andere kant is de realiteit dat het merendeel van die landen als voornaamste economische sector het toerisme hebben, dat voor het overgrote deel afhankelijk is van de Amerikaanse toerist. De samenwerking die een land kan hebben met China impliceert nog lang niet dat men kan rekenen op Chinees toerisme en dat zal voorlopig ook niet het geval zijn.
Wat momenteel een nog serieuzere dreiging lijkt is de mogelijke terugval in de Amerikaanse economie, hetgeen een voorlopig einde zou kunnen betekenen voor de toeristische groei in de regio, zoals eerder beschreven. Dit is zeker voorstelbaar gezien de mogelijke 'tarievenoorlog' tussen de VS, Mexico, Canada en China, wellicht ook nog met de Europese Unie zelfs, hetgeen kan leiden tot grote verliezen voor alle betrokkenen. Vervolgens zullen wij lijden onder de gevolgen van het grote koopkrachtverlies in de VS, die spoedig werkelijkheid zouden kunnen worden. De achteruitgang in agrarische productie, de terugval in de auto-industrie, die afhankelijk is van een vrije uitwisseling van onderdelen, die vaak meer dan eens de grens oversteken tussen de VS, Canada en Mexico zonder importheffingen, en de problemen met de toevoer in de VS van Canadese olie, de belangrijkste leverancier van aardolie aan de VS, en de levering van elektriciteit op grote schaal vanuit Canada, zouden zelfs voor een recessie kunnen zorgen die alle betrokken landen treft. En dat zou uiteindelijk resulteren in minder toerisme naar ons toe, want Canada is na de VS het land dat het meest bijdraagt aan ons toerisme; samen goed voor meer dan 80% van de toeristen die hier aankomen.

Als we verder in aanmerking nemen dat in Europa ook al een dreigende recessie bestaat, met landen als Groot Brittannië, Duitsland en Frankrijk in moeilijke economische omstandigheden, is het makkelijk zich een mondiale recessie voor te stellen, waarin geen winnaars te bespeuren zijn.

Privatisering van stranden wordt een steeds groter probleem

Hotels zijn niet de enige overtreders

Afgelopen week werd de bevolking opnieuw herinnerd aan het groeiende probleem van de privatisering van onze kusten en stranden. De meest recente zaak betrof het St. Regis Hotel, waar een bericht op sociale media liet zien hoe een groot aantal parasols was geplaatst op de kust van Palm Beach. Deze situatie zorgde voor verontwaardiging onder zowel de lokale bevolking als toeristen en bracht opnieuw de zorg naar voren dat Aruba langzaam zijn kusten verliest aan entiteiten die de wet of het openbaar eigendom niet respecteren.

Hoewel het afgelopen jaar voornamelijk hotels waren die door het publiek negatief werden beoordeeld, is het belangrijk te benadrukken dat niet alleen deze bedrijven een rol spelen



in het probleem van de privatisering van stranden.
In maart 2023 nam onze redacteur al nota van particuliere woningen die delen van het strand afsloten voor het publiek en op die manier beweerden dat het hun privé-eigendom was. Destijds werd een geval gesignaleerd in Savaneta, waar de eigenaar van een huis een bord met de tekst "private property" had geplaatst achter de mangroven aan het strand en de toegang met planten had geblokkeerd. De kwestie werd uiteindelijk onder de aandacht gebracht via sociale media, waarna de Bureau City Inspector de eigenaar moest aanspreken.

Hoewel dit specifieke probleem relatief snel werd opgelost, was het geen geïsoleerd incident. Tot op de dag van vandaag zijn er nog steeds huizen en vakantieverblijven die de toegang tot het achterliggende strand belemmeren.

Afgelopen weekend nam onze redacteur opnieuw kennis van meerdere particuliere woningen en vakantieverblijven die praktijken hanteren die in strijd zijn met de Landsverordening openbare wateren en stranden, waarin is vastgelegd dat alle stranden in Aruba openbaar zijn en dat het verhinderen of beperken van toegang tot deze gebieden tegen de wet is.
Opnieuw betrof het dezelfde woning in Savaneta met het bord "private property". Direct daarnaast werd een soortgelijke situatie waargenomen, waarbij een vakantieverblijf een bord met "KEEP OUT" had geplaatst om de toegang voor het publiek te beperken. Aan de andere kant van het terrein waren bovendien rotsblokken neergezet om de doorgang naar het strand volledig te versperren.

Deze twee gevallen staan niet op zichzelf. Langs de kust van Savaneta zijn meerdere situaties te vinden waarin de toegang tot het strand steeds moeilijker wordt, of in sommige gevallen ronduit wordt afgesloten om mensen weg te houden van de kust. Hoewel het begrijpelijk is dat eigenaren hun privéterrein willen beschermen, lijkt het erop dat velen ten onrechte het strand hierbij rekenen.
De situatie is de afgelopen jaren zo ver geëscaleerd dat er voortdurend op deze overtredingen moet worden gewezen, maar het lijkt erop dat deze waarschuwingen zelden tot een blijvende oplossing leiden. Vooral verhuurbedrijven zoals Airbnb, villa's en hotels blijven aandringen op hun recht om stranden af te sluiten voor het publiek, terwijl er vanuit de overheid geen adequate regulering lijkt te komen om dit probleem aan te pakken.

Dit roept de vraag op: Waar is de bescherming van onze kusten gebleven? Zal de bevolking van Aruba in de toekomst worden verboden om van haar eigen openbare stranden te genieten?

Fiscale hervorming of...De actie van een 'sore loser'...?

Het is nog steeds moeilijk te begrijpen waarom de actie die de demissionaire regering heeft ondernomen, een stevige maatregel binnen ons fiscaal systeem, namelijk de verlaging van de inkomstenbelasting voor iedereen die de belasting verschuldigd is, zo weinig reactie opriep van de belangrijkste actoren, de politici onder ons.

Een mogelijke reden waarom dit zo is verlopen is omdat de maatregel alle burgers voordeel brengt en oppositie daartegen komt al gauw te staan op kritiek dat men erop tegen is dat de burger erop vooruitgaat. Maar, het lijkt ons toch zaak om nader te analyseren wat hier plaatsvindt en na te gaan of de gebruikte argumenten om de actie te rechtvaardigen, inderdaad houtsnijden.

Om te beginnen lijkt het ons vreemd dat de demissionaire regering deze maatregel, die van zo'n grote betekenis is voor alle burgers met stemrecht, niet vooraf aan de verkiezingen van begin december 2024 heeft aangekondigd. Als dit al in de planning zou zijn geweest vóór de verkiezing van 6 december en de regering ook vond dat de maatregel geheel gerechtvaardigd zou zijn, waarom is dit dan niet gebruikt gedurende de verkiezingscampagne? Dat zou wellicht een groot verschil hebben gemaakt omdat alle stemgerechtigde belastingbetalers daar baat bij zouden hebben. Of heeft men dit niet gedaan omdat men bang was dat dit contraproductief zou blijken, met de kritiek van de andere partijen dat de coalitie op onverantwoorde wijze zou omspringen met de staatskas? Dat zou als verklaring ook niet voldoen, want nu blijken de andere partijen ook bevreesd voor het uiten van kritiek, juist omdat alle belastingbetalers hier voordeel bij hebben. De realiteit is dat men vlak voor de verkiezingen wel andere maatregelen heeft aangekondigd, zoals onder meer de indexering van alle ambtenarensalarissen en de verhoging van ouderdomspensioenen, maar niet deze maatregel die een ware 'grandslam' zou zijn geweest.

Er zijn dus goede redenen om te denken dat de actie pas naar voren kwam na de verkiezingen en heel waarschijnlijk nadat het eerste contact over de vorming van een mogelijke coalitie de indruk gaf dat de Futuro-partij mogelijk de voorkeur zou geven aan het andere alternatief. Bovendien, als het de bedoeling zou zijn geweest om min of meer correct op te treden, dan zou men gedurende de maand december nog voldoende tijd hebben gehad om genoemde maatregel af te kondigen. Zoals zaken nu gelopen zijn wekt men de indruk dat gebruik is gemaakt van een actie, die een grote impact heeft op alle belastingbetalers en de nieuwe coalitie voor de taak stelt om een herberekening te maken van hoe hun financiële situatie eruit gaat zien in 2025 en daarna. Een actie dus van een 'sore loser' die ertoe bereid is extra problemen te creëren voor de volgende regering, met een brede grijns op het gezicht omdat men 'het hele volk een grote dienst heeft bewezen'.

Maar dat is nog niet alles; we moeten nog de gebruikte argumenten onder de loep nemen, onder andere dat de ondernomen actie betrekking heeft op de fiscale hervorming, die inderdaad al wat jaren onderweg is. Het is belangrijk om hierbij objectief te blijven. Er is een verschil tussen wat de regering uiteindelijk heeft gepresenteerd als fiscale hervorming en wat in werkelijkheid aan mogelijkheden ligt om ons fiscaal regime werkelijk een nieuw gezicht te geven. In het akkoord met Nederland over de fiscale hervorming was het centrale project de invoering van een Btw-stelsel, dat niet cumulatief (en dus inflatoir) werkt zoals de huidige BBO, de omzetbelasting voor bedrijven. Er was zelfs een percentage afgesproken van 12,5%, maar in de daaropvolgende jaren was er geen sprake van enige vooruitgang en wat we nu hebben is een omzetbelasting die nog sterker cumulatief werkt, omdat men het tarief heeft verhoogd naar 7% en bovendien de BBO aan de grens heeft ingevoerd voor alle binnenkomende goederen. Verder zal het ook niet komen met de hervorming, is het vooruitzicht. Dat voldoet volstrekt niet want een deugdelijke fiscale hervorming zou in ieder geval een opruiming hebben betekend van diverse belastingsoorten, zoals de zegelbelasting, die nauwelijks meer opbrengt dan het aan administratie kost. Ook is het tarievensysteem voor de importheffingen niet simpeler gemaakt, wat het werk van zowel de douane als de ondernemer behoorlijk zou hebben kunnen verlichten. Nu we het toch daarover hebben, waarom horen we van ondernemerszijde niets over dit thema? Het is toch ook hun direct belang en men heeft toch geregeld overleg met de overheid over hun wensen? Het is al zowat 20 jaar geleden dat een internationale entiteit een analyse heeft gemaakt van ons stelsel en heeft voorgesteld om een enig tarief in te voeren voor alle import, zonder dat de overheid daardoor minder inkomsten zou krijgen. Waarom zijn het altijd dit soort ideeën die om een of andere reden niet doordringen bij de politici, noch bij de ondernemers? In ieder geval staan we, na jaren van zogeheten hard werk van de overheid, zonder enig resultaat dat in de verste verte lijkt op een fatsoenlijke fiscale hervorming.

Tenslotte is er ook nog een andere manier om tegen de genomen maatregel aan te kijken, namelijk dat deze in zekere zin een erkenning is van het feit dat de verhoging en uitbreiding van de BBO te ver is gegaan, vanwege de enorme verhoging van inkomsten voor de overheid ten koste van de koopkracht. Tussen 2022 en 2023 heeft de omzetbelasting, tezamen met een stevige reactivering van de economie, gezorgd voor een inkomstenverhoging van meer dan Afl. 300 miljoen voor de overheid, wat ook ervoor heeft gezorgd dat het aandeel van de overheid in het nominale BBP op basis van belastinginkomsten is verhoogd van 19,9% in 2022 naar 22,9% in 2023 (op basis van voorlopige BBP-cijfers van CBA).

Welnu, de vraag blijft of de vertrekkende regering dit niet had kunnen overdenken vóór de recente verkiezingen. Kennelijk niet, men dacht dat de cadeautjes aan de ambtenaren en pensioengerechtigden genoeg waren om daar campagne mee te voeren. In ieder geval blijkt deze manoeuvre niet in overeenstemming met de bevoegdheden die normaal gesproken een demissionaire regering worden toegedicht, hoewel de wet op zich wel de actie toestaat.

Royal Schiphol Group dreigt Aruba te verlaten

De relatie tussen Aruba en Royal Schiphol Group staat onder zware druk. Het conflict tussen het demissionaire kabinet van premier Evelyn Wever-Croes (MEP) heeft een kritiek punt bereikt, waarbij Schiphol Group dreigt Aruba in juni te verlaten.

Dit werd gerapporteerd door de nieuwssite Aruba.nu. Volgens het bericht heeft AVP-leider Mike Eman zijn bezorgdheid geuit over de mogelijke impact die het vertrek van Schiphol Group zou hebben op de economische en strategische positie van Aruba.

Sinds april 2004 onderhoudt Royal Schiphol Group, eigenaar en exploitant van luchthaven Schiphol in Amsterdam, een strategische samenwerking met Aruba Airport Authority (AAA), de beheerder van Koningin Beatrix International Airport. Via deze samenwerking levert Schiphol Group management- en technische ondersteuning aan de luchthaven van Aruba.

Volgens Aruba.nu meldde Schiphol Group in een brief van afgelopen december haar voornemen om de samenwerking te beëindigen, waarbij zij wees op een ernstig verslechterde relatie met de Arubaanse overheid. Eman wijt dit conflict aan demissionair minister van Toerisme, Dangui Oduber (MEP), die volgens hem heeft toegestaan dat het conflict escaleerde. Hij benadrukt dat de samenwerking in 2004 juist werd opgezet door een eerdere MEP-regering onder leiding van Nel Oduber.

Schiphol heeft een cruciale rol gespeeld in de ontwikkeling van Koningin Beatrix International Airport, door professionalisering, innovatie en efficiëntie te bevorderen. Eman benadrukt dat het vertrek van Schiphol Group een aanzienlijk verlies zou zijn en stelt dat het huidige demissionaire kabinet een van de grootste samenwerkingsprojecten van zijn regering op het spel zet.

Hij wijst ook op het verlies van andere belangrijke partnerschappen onder de kabinetten van Wever-Croes, zoals met TNO, de Rietveld Academie en de Port of Amsterdam. Eman noemt dit een zorgwekkende trend die de economische positie van Aruba ondermijnt en het investeringsklimaat schaadt.

Eman dringt er bij het demissionaire kabinet op aan om snel actie te ondernemen om de relatie met Schiphol te herstellen en waarschuwt dat het onverantwoord zou zijn om de gevolgen van een beschadigd partnerschap over te laten aan de volgende regering.

Reactie van minister Dangui Oduber

Demissionair minister Dangui Oduber heeft kennisgenomen van de berichten op sociale media en in lokale nieuwsmedia. In een korte reactie op zijn Facebook-pagina suggereerde hij dat er zeer ernstige redenen zijn waarom de samenwerking met Schiphol Group niet kon worden voortgezet.

"Het zou goed zijn als co-formateur Eman ook uitlegt wat de voorwaarden waren die Schiphol ons oplegde, waardoor de onderhandelingen vastliepen! Een impasse vergelijkbaar met die tussen AVP en Futuro," aldus de minister. "Als



hij het niet wil uitleggen, dan leg ik het graag tot in detail uit waarom wij de voorwaarden van Schiphol niet konden accepteren!"

Reactie van Nel Oduber
Zoals eerder vermeld, werd de samenwerking met Schiphol Group in 2004 geïnitieerd onder de regering van voormalig MEP-premier Nelson Oduber. Na de recente ontwikkelingen gaf Oduber ook een reactie via zijn sociale media.
In een uitgebreid bericht verklaarde hij: "Ik denk dat Dangui zelf het beste kan uitleggen wat er precies aan de hand is."

Toch richtte hij ook kritiek op AVP-leider Eman. "Wat ik vreemd vind, is dat iemand die al twee maanden lang bezig is met verdelen van posities, contracten en PPP-projecten, nu plotseling Schiphol Group als prioriteit ziet. In plaats van zich te richten op benoemingen en miljoenencontracten voor eigen belangengroepen, wil hij nu doen alsof Schiphol zijn grootste zorg is," schreef Oduber.
Hij benadrukte echter dat hij enkele jaren geleden de regering al adviseerde om het contract met Schiphol te heronderhandelen, om te evalueren of de samenwerking nog steeds voordelig was voor beide partijen en waarde toevoegde aan Aruba.

Tot slot sloot Oduber af met een waarschuwing aan Eman: "Blijf uit mijn buurt, anders herinner ik je aan jullie luchthavenavonturen die de bevolking een fortuin hebben gekost."

Voormalig parlementslid Low Martines blijft vastzitten te midden van onderzoek naar drugssmokkel en witwassen



(CuraçaoChronicle) – De rechtbank heeft opnieuw bepaald dat voormalig parlementslid Low Martines nog eens 30 dagen in voorarrest blijft. Martines werd op 5 november gearresteerd en sindsdien vastgehouden op verdenking van drugssmokkel en witwassen, als onderdeel van het lopende onderzoek met de codenaam Operatie BLEDA. Het Openbaar Ministerie (OM) had om verlenging van zijn voorlopige hechtenis verzocht, en de rechtbank heeft dit verzoek gehonoreerd.

De advocaat van Martines diende een verzoek in tot schorsing van zijn voorlopige hechtenis, maar de rechtbank wees dit opnieuw af. Hierdoor blijft Martines voorlopig in detentie.

Ernstige beschuldigingen onder onderzoek

Het OM benadrukte dat de verlenging van Martines' detentie de ernst van de beschuldigingen en het belang van het onderzoek onderstreept. "Deze zaak maakt deel uit van een breder strafrechtelijk onderzoek naar grootschalige georganiseerde criminaliteit," aldus het OM.

Martines, een voormalig parlementslid, wordt beschouwd als een belangrijke verdachte in de zaak. Het OM stelt dat zijn betrokkenheid bij drugshandel en witwassen een centrale rol speelt in het lopende onderzoek.

Een spraakmakende zaak

De aanhouding van een voormalig parlementariër heeft veel publieke aandacht getrokken en benadrukt de ernst van de beschuldigingen en de omvang van de criminele activiteiten die worden onderzocht. Operatie BLEDA richt zich naar verluidt op het ontmantelen van een netwerk dat betrokken is bij drugssmokkel en financiële misdrijven, waarbij Martines een prominente rol zou spelen.

Het OM heeft geen verdere details over het onderzoek bekendgemaakt, onder verwijzing naar de noodzaak om de integriteit van het lopende onderzoek te waarborgen. De verlenging van Martines' detentie suggereert echter dat de autoriteiten een sterke zaak tegen hem en andere verdachten aan het opbouwen zijn.

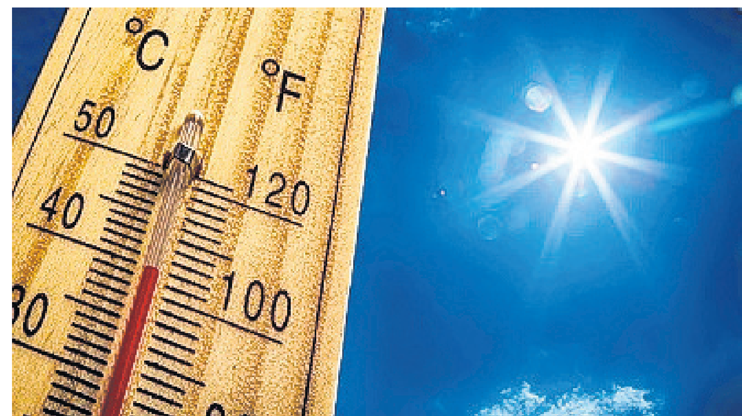
Wat nu?

Terwijl het onderzoek voortduurt, blijft Martines in hechtenis terwijl de autoriteiten bewijsmateriaal verzamelen en zich voorbereiden op mogelijke aanklachten. De zaak heeft vragen opgeroepen over de reikwijdte van de georganiseerde misdaad op het eiland en de betrokkenheid van prominente personen.

De beslissing van de rechtbank om de detentie van Martines opnieuw te verlengen weerspiegelt de toewijding van de rechterlijke macht om ernstige strafbare feiten aan te pakken en ervoor te zorgen dat verdachten ter verantwoording worden geroepen. Ondertussen wordt verwacht dat het juridische team van Martines de detentie zal blijven aanvechten naarmate de zaak vordert.

Curaçao Chronicle zal deze zich ontwikkelende zaak blijven volgen en updates geven zodra er meer informatie beschikbaar komt.

2024 breekt warmterecords in Caribisch Nederland, meldt KNMI



(CuraçaoChronicle) – Het jaar 2024 was officieel het warmste jaar ooit gemeten in Caribisch Nederland, met een gemiddelde temperatuur van 28,4°C op Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba, en een nog hogere 29,1°C op Aruba, Bonaire en Curaçao. Deze bevindingen werden vandaag gepubliceerd in het rapport The State of Our Climate van het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI).

Het rapport benadrukt dat de combinatie van hogere temperaturen, verminderde windsnelheden en een verhoogde relatieve luchtvochtigheid ten opzichte van het langjarige gemiddelde (1991-2020) heeft geleid tot extreem hoge hitte-indexwaarden. "Elke maand in 2024 was aanzienlijk warmer dan het gemiddelde over de periode 1991-2020 voor Caribisch Nederland," stelt het rapport. Curaçao registreerde 233 hete dagen, gedefinieerd als dagen met maximumtemperaturen boven de 32,2°C (90°F). Dit verbreekt het vorige record van 198 hete dagen op het eiland.

Het droge seizoen aan het begin van het jaar was droger dan gemiddeld op alle eilanden van Caribisch Nederland. Het regenseizoen vertoonde echter regionale verschillen: terwijl Aruba, Bonaire en Curaçao droger bleven dan normaal, kenden Sint Maarten, Saba en Sint Eustatius juist bovengemiddelde neerslag.

Om de klimaatsmonitoring te verbeteren, zijn er in 2024 nieuwe all-in-one weerstations geïnstalleerd op Bonaire als onderdeel van een pilotproject, waarmee ze zijn geïntegreerd in de Weather Observations Website (WOW), een crowdsourced meteorologisch netwerk. Het eiland beschikt nu over acht actieve stations, ter aanvulling op het officiële KNMI-weerstation bij de luchthaven. De uitbreiding van dit netwerk zal een betere analyse mogelijk maken van lokale neerslag-, wind- en temperatuurpatronen op het eiland.

De recordbrekende hitte en verschuivende klimaatpatronen onderstrepen de urgentie van klimaatadaptatiemaatregelen in Caribisch Nederland, nu extreme temperaturen en veranderende neerslagniveaus de regio blijven beïnvloeden.

Oogheelkundige zorg op Curaçao onder druk door beëindiging van samenwerking



(CuraçaoChronicle) – De oogheelkundige zorg op Curaçao staat opnieuw voor grote uitdagingen, waaronder lange wachttijden en beperkte toegang tot behandelingen. Het Advent Ziekenhuis heeft onverwachts de samenwerking met een groep Mexicaanse oogartsen beëindigd, wat direct heeft geleid tot een toename van de wachtlijsten.

In de afgelopen drie maanden werden bijna 1.000 oogbehandelingen, waaronder staaroperaties, uitgevoerd dankzij de inzet van deze specialisten. Met hun vertrek komt de gezondheidszorg opnieuw onder grote druk te staan.

Om de continuïteit van zorg te waarborgen, heeft het Ministerie van Volksgezondheid, Milieu en Natuur in december 2024 een vergunning verleend aan de Curaçao International Clinic (CIC) om oogheelkundige behandelingen aan te bieden. CIC is momenteel in voorbereiding en verwacht binnen enkele maanden operationeel te zijn. Deze maatregel is bedoeld om de zorgcapaciteit uit te breiden en wachttijden op lange termijn te verkorten.

Het Advent Ziekenhuis heeft om extra financiële steun gevraagd, maar het Ministerie heeft aangegeven dat verdere ondersteuning alleen zal worden verleend als het ziekenhuis zich houdt aan eerder gemaakte afspraken, zoals de hervatting van de samenwerking met de Mexicaanse specialisten. Het Ministerie benadrukt dat kwalitatieve zorg en naleving van afspraken niet onderhandelbaar zijn.